

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 40 (680) ■ 18 oktyabr 2013

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Qurban bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrik

Hörmətli həmvətənlər!

Sizi dünya müsəlmanlarının birlik, həmrəylik və qardaşlıq rəmzi olan müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, xalqımıza və Azərbaycanın hüddudlarından kənarında yaşayan bütün soydaşlarımıza ən səmimi arzu və diləklərimi yetirirəm.

Qurban bayramı bəşər sivilizasiyasının möhtəşəm səhifəsini təşkil edən islamın bir din kimi tamamlanmasını və mənəvi-əxlaqi qurtuluş yolu olaraq yer üzünə göndərilməsini özündə təcəssüm etdirir. Bu əlamətdar gündə müsəlmanlar qurban ayinlərini icra etməklə, xeyirxah amallar uğrunda hər cür fədakarlığa hazır olmanın və Uca Yaradana yaxınlığın sevinci və fərəhini yaşayırlar.

Hər il ölkəmizdə dövlət səviyyəsində ümumxalq bayramı kimi qeyd olunan Qurban mərasimləri insanlar arasında bərabərlik və dözümlülük ovqatını daha da gücləndirir, cəmiyyətimizdə milli-mənəvi dəyərlərə bağlılığın, humanizm və qardaşlığın, xeyirxahlıq və mərhəmət duyğularının təntənəsinə çevrilir.

Əziz bacı və qardaşlarımız!

Bu mübarək bayram günlərində xalqımızın və dövlətimizin əmin-amanlığı naminə etdiyiniz duaların, kəsdiyiniz qurbanların Tanrı dərgahında qəbul olunması diləyi ilə bir daha hər birinizə bayram təbrikləri-

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

mi yetirir, ailələrinizə xoşbəxtlik, süfrələrinizə bol ruzi-bərəkət arzulayıram.

Qurban bayramınız mübarək olsun!

Bakı şəhəri, 12 oktyabr 2013-cü il.

İkimərtəbəli yeraltı avtomobil dayanacağı istifadəyə verilmişdir

Prezident İlham Əliyev dayanacaqda yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur

Oktyabrın 14-də Bakının Neftçilər prospektində, Hökumət evinin qarşısındakı ərazidə ikimərtəbəli yeraltı avtomobil dayanacağı istifadəyə verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dayanacaqda yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur.

Dövlətimizin başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq Bakı şəhərinin infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi və müasirləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər ardıcıl olaraq davam etdirilir. Paytaxtın yol infrastrukturunu tamamilə yenidən qurulur, müasir körpülər və yol ötürücüləri, yeraltı və yerüstü piyada keçidləri inşa olunur, yeni parklar və xiyabanlar salınır, şəhərdə nəqliyyatın hərəkətinin intensivliyinin təmin olunması istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir.

Dənizkənarı Milli Parkın yenidən qurulması və müasirləşdirilməsi paytaxt sakinlərinin və şəhərimizin qonaqlarının bu istirahət guşəsinə marağını artırmışdır. Burada

keçirilən maraqlı tədbirləri izləmək və istirahət etmək üçün avtomobillərlə gələnlərin sayının artması bulvarıyanı ərazidə tıxaclar və piyadalar üçün təhlükə yaradırdı. Dövlətimizin başçısı bütün bunların aradan qaldırılması üçün paytaxtın Neftçilər prospektində, Hökumət evinin qarşısındakı ərazidə ikimərtəbəli yeraltı avtomobil dayanacağı tikilməsi ilə bağlı göstəriş vermişdir.

Hər mərtəbəsi 30 min kvadratmetr və ya 2 min avtomobil tutumuna malik olan yeraltı dayanacağın inşasına 2012-ci ildə başlanılmışdır. Ötən dövr ərzində dövlətimizin başçısı mütəmadi olaraq burada həyata keçirilən inşaat prosesinin gedişi ilə maraqlanmış, tikinti işlərinin ən yüksək standartlara uyğun şəraitə vaxtaşırı tapşırıqlarını verirdi. İnşaat işləri qısa vaxt ərzində ən müasir standartlara uyğun şəkildə başa çatdırılmışdır.

Görülən işlər barədə dövlətimizin başçısına məlumat verilmişdir. Bildirilmişdir ki,

yeraltı avtomobil dayanacağı ən müasir avadanlıq və sistemlərlə təchiz olunmuşdur. Burada dünyanın ən son texniki nailiyyətlərindən olan havalandırma, yanğın və təhlükəsizlik sistemləri müasir standartlara uyğun şəkildə tətbiq edilmişdir. Təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədilə hər mərtəbədə təhlükəsizlik kameraları və müşahidə monitorları quraşdırılmışdır. Dayanacaqda avtomobillər üçün iki giriş və iki çıxış vardır. Piyadalar üçün isə 6 keçid inşa olunmuşdur. Keçidlərdə bütün iqlim şəraitində işləyən müasir eskalatorlar quraşdırılmışdır. Dayanacaqda bütün sistemlər avtomatik olaraq fəaliyyət göstərir. Dayanacağın giriş və çıxışlarında su tutumları, müasir tələblərə cavab verən drenaj sistemləri, yağıntının normadan artıq olmasına nəzər alınaraq əlavə su nasosları quraşdırılmışdır. Burada işçilər üçün xüsusi otaqlar yaradılmışdır.

Dövlətimizin başçısı yeraltı avtomobil dayanacağında yaradılan şəraitdən razılığını bildirmişdir.

Azərbaycanda prezident seçkiləri ilə bağlı birgə bəyanat

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) xəbərlər portalında oktyabrın 9-da Azərbaycanda keçirilmiş prezident seçkiləri ilə bağlı qurumun və Avropa Parlamentinin (AP) birgə bəyanatı yer almışdır.

Bəyanatda bildirilir ki, AŞPA və AP nümayəndə heyəti 2013-cü il oktyabrın 9-da Azərbaycanda prezident seçkilərini müşahidə etmişdir. Hər iki nümayəndə heyətinin rəhbərinin seçki kampaniyasının və səsvermənin sakit şəraitdə keçməsi ilə əlaqədar Azərbaycan xalqını təbrik etdiyi bəyanatda deyilir: «Biz Azərbaycanda azad, ədalətli və şəffaf seçkilərin şahidi olduq. 2013-cü il prezident seçkilərinə çoxlu sayda beynəlxalq müşahidəçinin dəvət edilməsini yüksək qiymətləndiririk. Səsvermə

günü seçki prosedurunun sakit və peşəkar şəraitdə keçməsi üçün bütün şərait yaradılmışdır. Nümayəndə heyəti seçkilərin yüksək texniki səviyyədə hazırlandığını alqışlamış, səsvermə günü seçki məntəqələrində və yaxınlıqda seçicilərə hər hansı müdaxilə halları ilə rastlaşmadıqlarını diqqətə çatdırmışdır.

Müşahidə ilə bağlı hər iki təşkilatın ətraflı məlumatının yaxın iki həftə ərzində elan olunacağına qeyd edildiyi bəyanatda bildirilir ki, Avropa Parlamenti Şərq tərəfdaşlığı çərçivəsində və ikitərəfli münasibətlər əsasında Azərbaycan ilə əməkdaşlığı daha da möhkəmləndirməyə və inkişaf etdirməyə hazırdır.

Bəyanatda, həmçinin, vurğulanır ki, AŞPA da Azərbaycan ilə birgə əməkdaşlığı davam etdirəcəkdir.

«Azərbaycanda keçirilmiş seçkilər müsbət təəssüratlar yaratdı»

«ATƏT-in Parlament Assambleyasının qısamüddətli missiyasının tərkibində Azərbaycanda keçirilmiş prezident seçkilərini mən də izləmişəm. Parlament Assambleyasındakı digər həmkarlarım kimi, mən də bir çox seçki məntəqəsində oldum, Bakı və ətraf ərazilərdə yerləşən məntəqələrdə Slovakiyadan olan nümayəndə heyəti ilə birgə müşahidələr apardım, səsərin hesablanmasında da iştirak etdim. Şəxsən mənə də yaranmış təəssürat çox müsbət oldu».

Bu sözləri Monteneqronun Budva şəhərində ATƏT-in Parlament Assambleyasının sessiyasında iştirak edən qurumun vitse-prezidenti, Gürcüstan parlamentinin üzvü Gergo Sereteli demişdir.

G.Sereteli demişdir: «Hesab edirəm ki, seçkilər yaxşı təşkil olunmuşdu, komissiyalar dəqiq işləyirdi. Bizim müşahidə sahəsində yaxşı təcrübəmiz vardır, çox vaxt komissiya işini düzgün qurmada suallarımıza cavab verə bilmir. Burada isə vəziyyət tam əksinə idi, onlar bizim bütün suallarımızı dəqiqliyi ilə cavablandırdılar. Bundan başqa, müşahidə apardığımız məntəqələrdə müxalifət partiyalarını təmsil edən müşahidəçilərin çoxu ilə də söhbət etdim. Görünən o idi ki, onların da prosesə nəzarət etməsi üçün kifayət qədər imkanları var idi. Məntəqələrdə veb-kameralar quraşdırılmışdı ki, bu da bir növ nəzarət formasıdır».

G.Sereteli daha sonra demişdir: «ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosu nədənsə həmişə yalnız mənfiyi görmək siyasətini yürüdü. Bizim qısamüddətli missiyamızda isə bu məsələ belə formada qoyulmur. Biz siyasətçiyik və gördüyümüzü də obyektiv şəkildə deməliyik - həm mənfi, həm də müsbət tərəfləri. Ola bilsin həm seçkidən əvvəl, həm seçki günü hansısa pozuntular olub. Amma yalnız seçki günü ilə bağlı mənfi rəy vermək və sət təqib səsəndirmək düzgün deyildi. Həm müsbət addımları qeyd etmək, həm də nöqsanları göstərmək lazımdır. Düzgün və obyektiv yanaşma bu cür olmalıdır. Bizdə - ATƏT PA-nın üzvlərində Azərbaycanda keçirilmiş seçkilərlə bağlı çox müsbət təəssürat yarandı və biz bu seçkiləri növbəti irəliləyiş kimi qiymətləndiririk».

«Azərbaycan Qafqazın demokratik gücüdür»

ABŞ-in «The Washington Times» qəzetində İndiana ştatından keçmiş kongresmen, Konqresin xarici əlaqələr komitəsinin Avropa və Asiya məsələləri və baş verən təhdidlər üzrə alt komitəsinin sədri Den Bertonun «Azərbaycan təbriklərə layiqdir» sərəlvhəli məqaləsi dərc edilmişdir.

Məqalədə deyilir ki, Azərbaycanda demokratik seçkilərin keçirilməsindən sonra ABŞ Dövlət Departamenti rəsmi Bakını tənqid etmişdir. Mərkəzi Avropa Siyasi Monitorinq Qrupundan olan beynəlxalq müşahidəçi Arturas Mankavičiusun fikrincə isə «Azərbaycanda seçkilər seçki məəcəlləsinin normalarına və beynəlxalq standartlara uyğun keçirilmişdir». D.Berton yazır ki, Avropa və Asiya məsələləri və baş verən təhdidlər üzrə alt komitənin sədri kimi və xüsusi şəxs qismində o, bir neçə dəfə Azərbaycana səfər etmiş və Prezident İlham Əliyev ilə, eləcə də onun atası, sabiq Prezident Heydər Əliyev ilə görüşmüşdür. D.Berton qeyd edir ki, bu prezidentlər büdcə profisitinin 50 milyard dollar təşkil etdiyi inkişaf edən iqtisadiyyata malik azad cəmiyyət yaratmışlar. Demək olar ki, istənilən seçkilər zamanı, xüsusilə Azərbaycanda kimi gənc demokratik ölkələrdə siyasi partiyaların narazılığına səbəb olan texniki səhvlər, seçki məntəqələrinin idarə edilməsində müəyyən nöqsanlar baş verə bilər. Müəllif vurğulayır ki, lakin Azərbaycan məntəqəliyinin bərpasından sonra əldə olunmuş uğurlara görə tənqid deyil, təbriklərə layiqdir. Azərbaycan Qafqazın demokratik gücüdür.

D.Berton bildirir ki, ABŞ Dövlət Departamenti tərəfindən verilən məsuliyyətsiz bəyanatlar yalnız Azərbaycana zərər verməyəcəkdir, həm də təkəb bu regiondakı dostlarımız üçün deyil, eyni zamanda Birləşmiş Ştatların özü üçün uzunmüddətli problemlər yaradacaqdır.

«Azərbaycan - tolerant və demokratik müsəlman ölkəsi»

Oktyabrın 15-də Vaşinqtonun siyasi dairələrində populyar olan «The Hill» qəzeti «Caspian Group Holdings» şirkətinin prezidenti, politoloq Rob Sobhaninin «Azərbaycan - tolerant və demokratik müsəlman ölkəsi» sərəlvhəli məqaləsini dərc etmişdir.

Müəllif yazır ki, oktyabrın 9-da Azərbaycanda keçirilmiş prezident seçkiləri «Qərb müşahidəçilərinin tanış tənqidinə» tuş gəlmişdir, lakin, eyni zamanda, ABŞ-in siyasi tənqidçisi Artur Finkelsteynin səs verdikdən sonra məntəqələri tərk edən seçicilər arasında apardığı sorğuya əsasən, Prezident İlham Əliyev səsələrin 82,7 faizini qazanmışdır.

Məqalədə vurğulanır ki, Azərbaycan xalqı İlham Əliyevə həm də ona görə səs vermişdir

ki, o, Vaşinqton ilə və beynəlxalq arenadakı digər iri siyasi oyunçularla yaxşı əlaqələr saxlayır. Bakı və Vaşinqton üçün nailiyyətlərdən və məqsədlərdən biri Xəzər dənizindən enerji resurslarının Avropa bazarlarına və daha uzağa fasiləsiz ötürülməsidir. R.Sobhani Prezident Barak Obamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması prosesinin təməlinin qoyulması üçün Prezident İlham Əliyevi Vaşinqtona dəvət etməyə çağırmışdır. Müəllif onu da qeyd etmişdir ki, Prezident İlham Əliyevin yenidən dövlət başçısı seçilməsi Xəzər dənizindən neft və qazın Qərb bazarlarına ixracında Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş kimi uzunmüddətli rolunu təmin edir, eləcə də müsəlman dünyası üçün dövlətin yüksək səviyyədə idarə olunmasının nümunəsidir.

2 | MDB vergi xidməti rəhbərlərinin Koordinasiya Şurasının iclası keçirilmişdir

3 | «Azərbaycanda e-auditin tətbiqi vergi inzibatchılığı sahəsində mühüm nailiyyətdir»

4 | Gələcəyimizin təminatını bu gün düşünək

5 | Azərbaycan makroiqtisadi sabitlik indeksi üzrə aparıcı ölkələr sırasındadır

MDB vergi xidməti rəhbərlərinin Koordinasiya Şurasının iclası keçirilmişdir

Oktyabrın 3-də Belarus Respublikasının paytaxtı Minsk şəhərində Müstəqil Dövlətlər Birliyinin (MDB) iştirakçısı olan ölkələrin vergi xidmətləri rəhbərlərinin Koordinasiya Şurasının 20-ci iclası keçirilmişdir.

Tədbirdə vergilər nazirinin müavini Sahib Ələkbərovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti iştirak etmişdir. Azərbaycan tərəfinin sədrliyi ilə keçirilən iclasda Koordinasiya Şurasının üzvü olan Azərbaycan, Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Moldova, Tacikistan, Rusiya Federasiyası, Ukrayna və Ermənistanın, eləcə də MDB İcraiyyə Komitəsinin, Vyana İqtisadiyyat və Biznes İnstitutunun nümayəndələri iştirak etmişlər.

Koordinasiya Şurasının Əsasnaməsinə uyğun olaraq, Şuranın tərkibinə dəyişiklik edilərək Moldova və Qırğız respublikalarının vergi orqanlarının yeni rəhbərləri Şuranın üzvü seçilmişlər. İclas zamanı, həmçinin, MDB İcraiyyə Komitəsinin nümayəndəsinin MDB Ölkələrinin iqtisadi sahədə qarşılıqlı

fəaliyyəti və bu istiqamətdə Koordinasiya Şurasının rolu barədə məruzəsi dinlənmişdir.

Sonra Şuranın 19-cu iclasında qəbul edilmiş qərarlar, 2012-ci il üçün iş planının icra vəziyyəti, kadr hazırlığı, təkrar hazırlığı və ixtisas artımı sahəsində baza statusuna malik ali təhsil müəssisələri tərəfindən görülmüş işlər barədə məlumatlar, MDB-nin İqtisadi İnkişaf Strategiyasının ikinci mərhələsinin

(2012-2015) həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının icra vəziyyəti, Şuranın işçi qruplarının tərkibinə dəyişikliklər, MDB ölkələrində innovasiya və investisiya fəaliyyətinin vergi tənzimlənməsi təcrübəsi və digər məsələlər müzakirə olunmuş, müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir.

İclasda MDB-nin İqtisadi İnkişaf Strategiyasının ikinci mərhələsinin (2012-2015) həyata

keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının icra vəziyyəti üzrə Vergilər Nazirliyinin nümayəndəsinin hesabatı dinlənmişdir. Daha sonra prosedür məsələlər müzakirəyə çıxarılmış, Koordinasiya Şurasının 2013-2014-cü illər üçün iş planı təsdiq edilmişdir. İclas zamanı bir sıra dövlətlərin vergi orqanlarının rəhbərləri ilə ikitərəfli görüşlər keçirilmiş, qarşılıqlı əməkdaşlığa dair məsələlər müzakirə edilmişdir.

Azərbaycanın vergi sistemi: 2003-2013

Qeyri-neft sektoru üzrə vergi daxilolmaları ilbəil artır

Son 10 ildə Azərbaycanın vergi orqanlarında idarəetmə sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, vergi ödəyicilərinin hüquqlarının qorunması, vergidən yayınma halları ilə mübarizənin gücləndirilməsi, vergi borclarının yaranmasının qarşısının alınması istiqamətində əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Həyata keçirilən bu və digər islahatlarda başlıca məqsəd isə vergilərin könnüllü ödənilməsi sisteminin inkişaf etdirilməsi, vergi daxilolmalarının həcmində ilbəil artırılmasıdır.

Vergi öhdəliklərinə əməl olunma səviyyəsinin yüksək, vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi prosesinin sadə və şəffaf olması biznes mühitinin liberallığını şərtləndirən mühüm amillərdəndir. Azərbaycanda vergi qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi və vergi ödəyiciləri üçün daha əlverişli şəraitin yaradılması istiqamətində gerçəkləşdirilən tədbirlər ümumən vergi daxilolmalarının dinamikasına müsbət təsirini göstərir. Ölkənin dinamik iqtisadi inkişaf tempi də vergi daxilolmalarının həcmində artım istiqamətində mühüm amillərdən biridir. Belə ki, respublika-

nın artım faizi göstəriciləri əsasında 2011-2012-ci illər üzrə elastiklik əmsalının 1-dən yüksək olması vergi daxilolmalarının artımının daha çevik olduğunu göstərir: qeyri-neft ÜDM-in artımı 2011-ci ildə 9,4%, 2012-ci ildə isə 9,7% olduğu halda, qeyri-neft vergi daxilolmalarının həcmi 2011-ci ildə 21,9%, 2012-ci ildə isə 14,5% təşkil edib. Bu da müvafiq olaraq elastiklik əmsalının 2011-ci ildə 2,3 və 2012-ci ildə 1,5 olması deməkdir. Başqa sözlə, qeyri-neft sektorunda vergi daxilolmalarının artım sürəti qeyri-neft sektorunda ÜDM-in real artımını 2011-ci ildə 2,3 dəfə, 2012-ci ildə isə 1,5 dəfə üstələyib.

Qeyri-neft sektoru üzrə vergi daxilolmalarının büdcə gəlirlərində xüsusi çəkisi bu sektorun əsas göstəricilərindəndir. Dövlət büdcəsi gəlirlərindən neft gəlirlərinin transfebləri və neft sektorundan vergi daxilolmaları çıxıldıqdan sonra bu göstərici 2012-ci ildə 70,9% təşkil edib. Halbuki 2003-cü ildə bu göstərici cəmi 59,9% idi. Son 10 ildə mənfəət vergisinin dərəcəsi 25%-dən 24%-ə, daha sonra 22%-ə, 2010-cu ildən etibarən isə 20%-ə endirilib. Burada məqsəd müəssisələrin mənfəətinin daha çox hissəsinin onların sərəncam-

Vergi inzibətçiliyinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılan məqsədyönlü işlər vergilərin məcburi ödənilməsinə daha çox könnüllü əmələtmə səviyyəsinin artırılmasına istiqamətlənib

mızda 2003-2013-cü illərdə ÜDM 7 milyard 146,5 milyon manatdan 54 milyard manatadək artıb. Buna müvafiq olaraq, büdcə daxilolmaları son 10 ildə 1 milyard 220,9 milyon manatdan 17 milyard 281,6 milyon manata, vergi daxilolmaları isə 823,4 milyon manatdan 6 milyard 25,5 milyon manatadək və ya 7,3 dəfə artıb. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının uğurlu icrasını nəticəsində ərazi vergilər idarələri üzrə 2012-ci ildə daxilolmalar 445,5 milyon manat təşkil edərkən 2003-cü ildə müqayisədə 11,8 dəfə artıb.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafının əsas meyilləri neft sektorundan əldə olunan gəlirlərin qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi üçün investisiya istiqamətində yönəldilmişdir. 2007-ci ildə cəmi ÜDM-dəki qeyri-neft sektoru üzrə ÜDM-in xüsusi çəkisi 37,3% olduğu halda, bu göstərici 2012-ci ildə 52,7% təşkil edib. Son 5 ildə bu sahənin sürətli inkişafı Azərbaycan iqtisadiyyatının ön uğurlu göstəricilərindən biridir və qeyri-neft sektorunda ümumi daxili məhsul və vergi daxilolmaları yüksək dinamizm artır. Qeyri-neft sektoru üzrə ÜDM 2003-cü ildə 4 milyard 447,6 milyon manat olduğu halda, 2012-ci ildə bu göstərici 28 milyard 474,9 milyon manata yüksəlib. Qeyri-neft sektoru üzrə vergi daxilolmalarının məbləğinin 2003-cü ildəki 443,7 milyon manatdan 2012-ci ildə 3 milyard 286,6 milyon manata çatdırılması təmin olunub. Qeyri-neft sektoru üzrə vergi daxilolmalarının qeyri-neft ÜDM-də xüsusi çəkisi isə 2003-cü ildəki 9,1%-dən 2012-ci ildə 11,5%-ə yüksəlib.

Azərbaycan müstəqillik qazanmaqdan sonra uzun illər ərzində iqtisadiyyatın əsas hədəflərindən biri ölkədə qeyri-dövlət sektorundan daxil olan vergilərin həcmində artımın artırılması olub. Son 10 il bu baxımdan kifayət qədər uğurlu göstəricilərlə zəngindir. Belə ki, qeyri-dövlət sektoru üzrə ÜDM 2003-cü ildəki 5 milyard 238,4 milyon manatdan 2012-ci ildə 41 milyard 300,1 milyon manata yüksəlib. Qeyri-dövlət sektorunda vergitutum bazasının genişləndirilməsi nəticəsində bu sektordən vergi daxilolmaları son 10 ildə 12,5 dəfə - 2003-cü ildəki 346,4 milyon manatdan 2012-ci ildə 4 milyard 330,2 milyon manatadək artıb. Qeyri-dövlət sektorunda vergi daxilolmalarının ümumi vergi daxilolmalarındakı xüsusi çəkisi son 10 ildə 42,1%-dən 71,9%-ə yüksəlib.

Qeyri-neft sektoru üzrə ÜDM-in artım faizi ilə vergi daxilolmaları-

mında saxlanılması ilə investisiya imkanlarının artırılmasıdır. Qeyri-neft sektorunda mənfəət vergisi üzrə daxilolmalar 2003-cü ildəki 119,4 milyon manatdan 2012-ci ildə 677,2 milyon manatadək yüksəlib.

Vergi Məcəlləsinə 2013-cü il yanvarın 1-dən edilmiş son əlavə və dəyişikliklərə əsasən, fiziki şəxslərin maddəli işdən gəlir vergisi dərəcələrinin yuxarı həddi 30%-dən 25%-ə, 14%-lə vergiyə cəlb olunan gəlirlərin həcmi isə 2.000 manatdan 2.500 manata qədər artırılıb. Bu tendensiya əvvəlki illərdə də müşahidə edilib: maddəli işdən gəlir vergisinin yuxarı həddi 35%-dən 30%-ə endirilmişdir. Əhəlinin sərəncamında qalan gəlirlərinin artması fonunda gəlir vergisi üzrə vergi daxilolmaları 2003-cü ildə 141,4 milyon manatdan 2012-ci ildə 813 milyon manata yüksəlib.

2013-cü ilin yanvar-avqust aylarında isə Vergilər Nazirliyinin xətti ilə dövlət büdcəsinə vergi daxilolmalarının həcmi 4 milyard 486 milyon 614,8 min manat təşkil edib. Bu məbləğin 38,6%-i mənfəət vergisinin, 24%-i əlavə dəyər vergisinin, 12%-i fiziki şəxslərin gəlir vergisinin, 7,6%-i aksizlərin, 17,8%-i isə digər vergilərin payına düşür. Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə büdcəyə 2 milyard 405 milyon 61,2 min manat vəsait daxil olub. Məhsul və idxal xalis vergilər ÜDM-in 6,6%-ni təşkil edib.

Bütün bunlarla yanaşı, vergi inzibətçiliyinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılan məqsədyönlü işlər vergilərin məcburi ödənilməsinə daha çox könnüllü əmələtmə səviyyəsinin artırılmasına istiqamətlənib. Könnüllü əmələtmə səviyyəsi respublikamızda 2011-ci ildəki 67%-dən 2012-ci ildə 68,3%-ə yüksəlib. Vergi partnyorluğu sazişlərinin bağlanılmasına başlanılması isə könnüllü əmələtmə səviyyəsinin daha da yüksəldilməsinə təkan verəcəkdir.

«Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyası əsasında Vergilər Nazirliyində hazırlanmış «2013-2020-ci illərdə vergi sisteminin inkişaf Strategiyası»nda vergidən yayınma risklərinin qiymətləndirilməsi və nəzarət məqsədləri ilə bağlı seçim mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, kameral və səyyar vergi yoxlamalarının, operativ vergi nəzarətinin və daxili nəzarətin təkmilləşdirilməsi tədbirləri nəzərdə tutulmuşdur. Bu və digər tədbirlər isə ölkə üzrə vergi daxilolmalarının həcmində ilbəil daha da artırılmasına nail olmağa xidmət edir.

S.MUSTAFAFAYEV

Bu ilin 9 ayında Vergilər Nazirliyinin xətti ilə büdcəyə 4 milyard 951 milyon 610,2 min manat vəsait daxil olmuşdur

Bu məbləğin 36,5%-i mənfəət vergisinin, 25,3%-i əlavə dəyər vergisinin, 12,3%-i fiziki şəxslərin gəlir vergisinin, 7,7%-i aksizlərin, 18,2%-i isə digər vergilərin payına düşür. Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə büdcəyə 2 milyard 743 milyon 862,2 min manat vəsait daxil olmuşdur.

Yanvar-sentyabr aylarında respublika üzrə 54 min 835 vergi ödəyicisi, o cümlədən elektron qaydada 29 min 484 (53,8%) ver-

gi ödəyicisi qeydiyyatdan alınmışdır. 1 oktyabr 2013-cü il tarixə qeydiyyatda olan vergi ödəyicilərinin ümumi sayı 526 min 218 olmuşdur ki, bu da 1 oktyabr 2012-ci il tarixə qeydiyyatda olan vergi ödəyicilərinin sayından 12,6% çoxdur.

2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində respublika üzrə elektron formada göndərilmiş bəyannamələrin xüsusi çəkisi 90,6% təşkil etmişdir.

Vətəndaş müraciətlərinə baxılması Vergilər Nazirliyinin diqqət mərkəzindədir

2013-cü ilin 9 ayı ərzində dövlət vergi orqanlarına cəmi 51703 müraciət daxil olmuşdur ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 35,4% çoxdur. Müraciətlərdən 97,9%-i ərizə, 1,9%-i şikayət, qalanı təklif olmuş, 322 şikayətin icrası xüsusi nəzarətə götürülmüşdür. Müraciətlərin 32,2%-i müxtəlif arayışların alınması, 27,9%-i kameral vergi yoxlamaları, 8,4%-i vergi borcları, 7,7%-i səyyar vergi yoxlamaları, 0,3%-i vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkəti (hərəkətsizliyi), 0,3%-i korrupsiya hüquqpozmaları, 23,2%-i digər məsələlərlə bağlıdır. Müraciətlərin 77%-i müsbət həll olunmuş, 12,9%-i barədə müvafiq izahatlar verilmiş, 4,9%-i əsassız sayılmış, 1,4%-i qismən həll olunmuş, 1,1%-i aidiy-

yəti üzrə göndərilmiş, 2,7%-i icradadır.

Hesabat dövründə vergi orqanlarına daxil olmuş 990 şikayətdən 308-i eyni, 82-i təkrardır, şikayətlər faktiki olaraq cəmi 600 məsələ barədədir. Daxil olan şikayətlərin faktiki sayı ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 24,7% artmışdır. Ümumilikdə şikayətlərin 41,5%-i əsassız sayılmış, 26,1%-i üzrə müvafiq izahatlar verilmiş, 13,7%-i müsbət həll olunmuş, 4,5%-i aidiyyəti üzrə göndərilmiş, 3%-i qismən həll olunmuş, 11,2%-i icradadır.

2013-cü ilin 9 ayı ərzində Vergilər Nazirliyinin Aparatında 532 vətəndaş qəbul edilmişdir. Həmin vətəndaşların müraciətlərinin 20,3%-i vergi orqanlarında işə qəbul olunma, 2,6%-i iş yerinin dəyişdiril-

məsi, 2,4%-i vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliklərdən) şikayət, 74,7%-i maddi yardım almaq, şəxsi və digər məsələlərlə əlaqədar olmuşdur. Bu müddət ərzində vətəndaşlarla 15 video-qəbul təşkil edilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində vergilər naziri cənab Fazil Məmmədov Gəncə, Tovuz, Quba, Lənkəran, Şəki, Şirvan və Bərdə şəhərlərində təşkil olunmuş səyyar qəbul zamanı ümumilikdə 398 nəfər vətəndaş şəxsən qəbul etmişdir. Həmin vətəndaşlardan 178-nin müraciəti müsbət həll olunmuş, 147-si barədə müvafiq izahatlar verilmiş, 69-u baxılması üçün aidiyyəti dövlət orqanlarına göndərilmiş, 4-nün həlli istiqamətində işlər davam etdirilir.

Vergi hüquqpozmalarına qarşı mübarizə

Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2013-cü ilin üçüncü rübü ərzində vergi ödəməkdən yayınma, qanunsuz sahibkarlıq, yalançı sahibkarlıq, aksiz markaları ilə markalanmamış malların satılması faktları üzrə cəmi 380 cinayət işə başlanılmışdır. Hesabat dövründə istintaqı tamamlanmış 83 nəfər barəsində 82 iş ittiham aktı ilə baxılması üçün aidiyyəti məhkəmələrə göndərilmişdir.

Hesabat dövründə 196 işin icraatına xitam verilmiş, 4 nəfər təqsirləndirilən şəxs barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilmiş-

dir. 24 iş üzrə müəssisə rəhbərləri və fiziki şəxslər yayındırıldıqları vergiləri ibtidai istintaq zamanı tamamilə ödədiklərinə görə cinayət məsuliyyətindən azad edilmişlər.

Cinayət işlərinin araşdırılması zamanı dövlət büdcəsinə ödənilən vəsaitin məbləği 27 milyon 508,9 min manat olmuşdur ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3 dəfə çoxdur.

Əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində barələrində axtarış elan edilmiş 22 nəfər tutularaq istintaqa təhvil verilmiş, istintaqdan yayınan 283 şəxsin məcburi qaydada götürülməsi, 292 şəxsin tapılaraq istinta-

qa gəlmələri, 211 şəxsin yerinin müəyyən olunaraq istintaqa məlumat verilməsi təmin edilmişdir.

Vergi orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin icrasına köməklik göstərilməsi ilə bağlı müraciətlərə baxılması nəticəsində vergi yoxlamalarında yayınan, fəaliyyət-olmayan barədə bəyannamə təqdim etməyən və əmlakın siyahıya alınmasına maneçilik törədən 409 nəfər vergi ödəyicisi müvafiq vergi orqanlarına təqdim edilmişdir. Vergi hüquqpozmalarına yol vermiş şəxslər barəsində qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada mübarizə tədbirləri davam etdirilir.

Operativ nəzarət tədbirləri

2013-cü ilin sentyabr ayı ərzində əhali ilə nağd pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarına riayət olunması, nəzarət-kassa aparatlarından istifadə, vergi orqanlarında uçota durmadan fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin aşkarlanması və s. kimi operativ nəzarətin əhatə funksiyalarına daxil olan məsələlər üzrə vergi orqanları tərəfindən keçirilmiş tədbirlər za-

manı 3562 vergi ödəyicisində qanunvericiliyin pozulması faktları aşkar edilmişdir.

2218 vergi ödəyicisi tərəfindən nağd hesablaşmaların aparılması qaydalarının pozulduğu, 451 vergi ödəyicisi tərəfindən qanunla nəzərdə tutulmayan valyutanın ödəniş vasitəsi kimi qəbul olunduğu, valyutanın ticarət, iaşə və xidmət müəssisələrində qanunsuz ola-

raq alınıb-satıldığı və ya dəyişdirildiyi, 194 vergi ödəyicisinin vergi orqanlarında uçota durmadan fəaliyyət göstərdiyi, 285 vergi ödəyicisinin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan fəaliyyət növləri ilə belə razılıq (lisenziya) almadan məşğul olduğu müəyyən edilmişdir.

Operativ nəzarət tədbirləri zamanı 296 vergi ödəyicisi tərəfindən 614 nəfər fiziki şəx-

sin əmək müqaviləsi bağlanmadan işə cəlb edildiyi, 120 vergi ödəyicisi tərəfindən fərdi istifadəni nişanı olmadan avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin daşındığı, 18 vergi ödəyicisində aksiz markaları ilə müvafiq qaydada markalanmamış 507 ədəd mal olduğu aşkarlanmışdır.

Aşkar edilmiş faktlarla bağlı qanunmüvafiq tədbirlər görülmüşdür.

«Azərbaycanda e-auditin tətbiqi vergi inzibatçılığı sahəsində mühüm nailiyyətdir»

Qazaxıstan Maliyyə Nazirliyinin Vergi Komitəsinin Vergi auditu idarəsinin rəisi Aydar Mekebekov bu fikirdədir

Azərbaycanın vergi sistemində həyata keçirilən islahatlar MDB üzvü olan bir sıra ölkələr tərəfindən mütərəqqi model kimi qəbul edilərək ətraflı öyrənilir. Ardıcıl və sistemli surətdə gerçəkləşdirilən bu islahatların zamanın global çağırışlarına cavab verdiyi, müasir texnoloji yeniliklərə əsaslandığı, vergi ödəyiciləri üçün maksimum əlverişli şərait yaratmağa xidmət etdiyi etiraf edilir.

Bir neçə gün əvvəl Bakıda səfərdə olmuş Qazaxıstan Maliyyə Nazirliyinin Vergi Komitəsinin Vergi auditu idarəsinin rəisi Aydar Mekebekovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Vergilər Nazirliyində və onun müxtəlif strukturlarında silsilə görüşlər keçirmişdir. Səfərin məqsədi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi ilə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı, təcrübə mübadiləsinə genişləndirilmək, habelə tətbiq edilən innovativ texnologiyalarla yaxından tanışlıq olmuşdur.

Səfərin yekunları ilə bağlı təəssüratlarını bizimlə bölüşən nümayəndə heyətinin rəhbəri Aydar Mekebekov demişdir ki, Qazaxıstan və Azərbaycanın son illər bütün sahələrdə dinamik inkişaf edən ölkələr olması bir sıra sahələrdə, o cümlədən vergi sferasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı zəruri edir: «Hər iki ölkənin vergi orqanları arasında mövcud olan səmərəli əməkdaşlıq son illər yüksək mərhələyə qədəm qoymuşdur. Bu baxımdan qarşılıqlı faydalı səfərlərin əhəmiyyətini xüsusi qeyd etmək istərdim. Müxtəlif işgüzar səfərlər, görüşlər vergitutmanın bir sıra aktual məsələləri ətrafında faydalı mü-

zakirələrin aparılmasına, yeni baxışların ortaya qoyulmasına, habelə müsbət təcrübələrin bölüşdürülməsinə imkan yaradır. Səfər mövqədi əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, gələcəklə bağlı hədəflərin müzakirəsi baxımından da əhəmiyyətli olmuşdur. Hesab edirəm ki, Azərbaycan və Qazaxıstan respublikalarının vergi xidməti orqanları arasında əlaqələr yüksək səviyyədədir. Eyni zamanda, əldə olunmuş nailiyyətlər kifayətlənənməli, qarşılıqlı təcrübə, texnologiya və informasiya mübadiləsinə daha da genişləndirilməlidir».

Aydar Mekebekov son illər Azərbaycanın vergi orqanlarında yeni dövrün tələblərinə cavab verən mütərəqqi islahatların həyata keçirildiyini, burada tətbiq olunan yeniliklərin Qazaxıstan üçün də maraqlı olduğunu bildirmişdir: «Ötən illərdəki əməkdaşlığımızın nəticəsi kimi deyər bilərəm ki, Azərbaycanın Vergilər Nazirliyi daim mütərəqqi yeniliklərə, innovasiyalara meyil edən, vergi ödəyicilərinin marağı və mənafeyinə cavab verən, islahatlar keçirən bir qurumdur. Ölkənin vergi sistemi dünyanın aparıcı vergi sistemlərinin ən modern elementlə-

rinə özündə birləşdirir. Vergi dəyərləri, bəyannamələrin və vergilərin vaxtında verilməsi dövlətin və vergi ödəyicilərinin maraqlarını optimal səviyyədə uzlaşdırır. Azərbaycanın vergi sisteminin dövlət və biznes qurumları arasında etibarlı tərəfdaşlıq prinsipi və təminatı xüsusilə diqqətə layiqdir. İkitərəfli müzakirələr zamanı ƏDV depozit hesabının və elektron vergi hesab-fakturalarının tətbiqi qaydaları, Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərin edilməsi, habelə ƏDV ödəyiciləri üzərində nəzarəti təmin edən xüsusi proqramın işlənməsi və tətbiqi məsələləri müzakirə olundu.

Səfər çərçivəsində nazirlikdə və onun ayrı-ayrı departamentlərində keçirdiyimiz görüşlər, edilən təqdimatlar bizdə xoş təəssürat yaratdı. Azərbaycanın vergi orqanları fəaliyyətlərində dünyanın ən müasir texnoloji yeniliklərini tətbiq etməyə çalışırlar. Xüsusən də fiziki və hüquqi şəxslərin elektron qeydiyyatı, elektron bəyannamələrin təqdim edilməsi, elektron auditin tətbiqi, vergi və rüsumların elektron formada ödənilməsi və digər yeniliklər təqdir olunmalıdır».

Qazaxıstan nümayəndə heyə-

tinin rəhbəri səfər çərçivəsində e-audit layihəsi ilə daha yaxından tanış olduqlarını, bu yeniliyin onlarda böyük marağı doğurduğunu vurğulamışdır: «Azərbaycanın vergi orqanları vergi inzibatçılığı, xüsusən də vergi auditu sahəsində nəzərəcarpacaq uğurlar əldə etmişlər. Şübhəsiz, bir sıra yeniliklər, xüsusilə də proseslərin avtomatlaşdırılması, elektron auditin tətbiqi bizim üçün çox maraqlıdır. Əməkdaşlığımızın bu və digər sahələrdə faydalı nəticələrə səbəb olacağı qənaətinəyəm».

Qazaxıstanlı qonaq vurğulamışdır ki, e-auditin tətbiqi Azərbaycanda vergi inzibatçılığının müasir prinsiplər əsasında qurulması və texnoloji cəhətdən təkmilləşdirilməsi baxımından mühüm yenilikdir: «Elektron audit layihəsinin reallaşdırılması Azərbaycanda vergi inzibatçılığı sahəsində mühüm uğurlardan biridir. Fikrimcə, bu layihə, ilk növbədə, yoxlamaların səmərəliliyinin və çevikliyinin təmin olunması, prosesə sərf edilən vaxtın azaldılması, məsafədən təhlil və yoxlamaların həyata keçirilməsi, mümkün neqativ halların aradan qaldırılması baxımından çox əhəmiyyətlidir. Eyni zamanda, layihə vergi ödəyicilərinin inzibatçılıq xərclərinin və kağız daşıyıcılarından istifadənin azalmasına imkan yaradır».

Qazaxıstan nümayəndə heyətinin rəhbəri sonda maraqlı və işgüzar görüşün təşkilinə görə Vergilər Nazirliyinin rəhbərlərinə təşəkkürünü bildirmişdir.

Samir MUSTAFAYEV

Akif Musayev

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin
Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar
Baş İdarəsinin rəisi

Rakurs

Birbaşa vergilərin tətbiqi xüsusiyyətləri

Vergitutma nəzəriyyəsində vergilər formalaşma mexanizmindən asılı olaraq birbaşa və dolaylı vergilərə bölünür. Birbaşa vergilər bilavasitə vergi ödəyicisinin özündə formalaşır, onun gəlirindən və ya əmlakından tutulur. Məsələn: mənəfat, gəlir, əmlak və torpaq vergiləri. Birbaşa vergilər vergitutma obyektinə görə iki qrupa bölünür: vergi ödəyicisinin gəlirindən tutulan vergilər (mənfəət, gəlir vergiləri); gəlirin əldə edilməsində istifadə olunan obyektlərə görə ödənilən vergilər (torpaq, yol, əmlak vergiləri).

Birbaşa vergilərin tutulmasında əsas meyar kimi vergi ödəyicisinin rezident sayılıb-sayılmaması qəbul edilir. Rezident sayılan vergi ödəyicisi həm öz ölkəsində, həm də ölkədən xaricdə əldə etdiyi gəlirlərə görə vergi öhdəliyi daşıyır. Birbaşa vergilərdə vergi rezidentliyi kriteriyasının tətbiq olunması həm də vergi yükünün xarici və yerli vergi ödəyiciləri arasında bərabər şəkildə paylanmasının təmin edilməsi məqsədi daşıyır.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində vergi rezidentliyinin statusunun müəyyən olunmasına fərqli yanaşmalar mövcuddur. Bununla belə, beynəlxalq təcrübədə vergi rezidentliyinin müəyyən olunmasının ümumi qəbul edilmiş meyarları da tətbiq edilir. Bunlara, əsasən, aşağıdakılar aiddir:

Vergi nəzəriyyəsində passiv gəlirlərə dividend və faiz gəlirləri aid edilir və onların vergiyə cəlb olunması ödəmə mənbəyində həyata keçirilir

- **Fiziki şəxsin ölkə ərazisində olduğu müddət.** Bir qayda olaraq, bu müddət təqvim ili ərzində 183 gündən az olmaya qəbul olunur.
- **Daimi yaşayış yerinin olması.** Təcrübədə yaşayış yeri kimi xüsusi mülkiyyətdə olan və ya kirayə götürülmüş mənzil, mehmanxanada qalmaq üçün sifariş olunmuş nömrə qəbul edilir. Bu meyarın tətbiq olunması, əsasən, vergi ödəyicisinin yaşadığı ünvanın müəyyən edilməsi məqsədi daşıyır (*daha çox Almaniyada və İsveçrədə istifadə edilir*).
- **Həyatı mənfəətlərin mərkəzi.** Bu meyar vergi ödəyicisinin olduğu yerdə qohumlarının, iş yerinin, əmlak və ya gəlirlərinin olmasını nəzərdə tutur (*İtaliyada və Fransada geniş istifadə edilir*).
- **Vergi ödəyicisinin vətəndaşlığı.** Bu meyarın tətbiq olunması ilə milli mənsubiyyətlik əsasında vergi ödəyicisi üçün vətəndaş olduğu ölkədə verginin ödənilməsinin məcburi olduğu müəyyən edilir (*ABŞ-da daha çox önəm verilir*).

Vergitutmada qeyri-rezident vergi ödəyicilərinin birbaşa vergilərə cəlb olunmasının iki metodundan istifadə edilir: verginin ödəmə mənbəyində tutulması və daimi nümayəndəlik yaratmaqla həyata keçirilən fəaliyyətin vergiyə cəlb olunması. Qeyri-rezidentlərin ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunması onun rezidenti olmadığı ölkə mənbəyindən əldə etdiyi gəlirinin bir hissəsinin həmin ölkənin dövlət nəfəsinə alınmasını nəzərdə tutur.

Çox halda qeyri-rezidentlərin vergiyə cəlb olunması onların gəlirlərinin passiv və ya aktiv xarakter daşmasından asılı olaraq həyata keçirilir. Vergi nəzəriyyəsində passiv gəlirlərə dividend və faiz gəlirləri aid edilir və onların vergiyə cəlb olunması ödəmə mənbəyində həyata keçirilir. Qeyri-rezidentlərin aktiv gəlirlərinə isə onların rezidenti olmadığı ölkələrdə daimi nümayəndəlik vasitəsilə həyata keçirdikləri fəaliyyətdən əldə olunan gəlirləri aid edilir. Daimi nümayəndəliyin yaradılmasının əsas əlamətləri kimi fəaliyyətin həyata keçirildiyi yerdə binanın, qurğunun və ya işçi heyətinin mövcud olması qəbul edilir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, beynəlxalq təcrübədə birbaşa vergilərin tətbiqi ilə bağlı hələ də müəyyən problemlər qalır. Bunlara aşağıdakılar aid edilir:

- **Vergi öhdəliyi daşınmamaq problemi.** Bəzi hallarda qeyri-rezident tərəfindən ölkənin ictimai nəmətlərindən istifadə edilməsinə baxmayaraq, dövlət heç bir vergi ödənilmir və ya vergi qismən ödənilir. Bunun da nəticəsində vergi yükünün qeyri-bərabər bölüşdürülməsi baş verir. Bəzən isə qeyri-rezidentlər üçün vergi dərəcəsi rezidentlərə münasibətdə yüksək olur. Halbuki rezidentlər ölkənin ictimai nəmətlərindən daha çox istifadə edirlər, nəinki qeyri-rezidentlər.
- **Vergi rəqabətliyində ədalətsizlik.** Bəzən diskriminasiya hallarına yol verilərək məhdud əhatə dairəsi olan vergi ödəyicilərinə müxtəlif güzəşt və azadlıqlar tətbiq edilir ki, bu da digər vergi ödəyicilərinə münasibətdə ədalətlik prinsipini pozmuş olur.
- **Vergiyə ikiqat cəlb olunma.** Bəzən eyni növ vergitutma obyektindən həm vergi ödəyicisinin rezidenti olduğu ölkədə, həm də gəliri əldə etdiyi xarici ölkələrdə verginin tutulması baş verir. Bəzən isə şirkətin ümumi mənfəəti vergiyə cəlb edildikdən sonra qalan mənfəət səhmdarlar arasında dividend şəklində bölüşdürülür və həmin məbləğlər təkrarən vergiyə cəlb olunur. Bunların da nəticəsində ikiqat vergiyə cəlb olunma halları ortaya çıxır.

Göstərilənlərlə yanaşı, müxtəlif ölkələrin birbaşa vergilər sistemində nəzər salsaq görərik ki, onların tətbiqi və inkişaf etdirilməsi sahəsində ümumi istiqamətlər müşahidə olunur. Bunlara mənfəət və gəlir vergilərinin rəhbərlərinin aşağı salınması, zərər gələcək dövrlərin mənfəəti hesabına kompensasiya olunması, daha aktual iqtisadi problemlərin həlli üçün vergi güzəştlərinin verilməsi, ümumilikdə isə güzəştlərin minimuma endirilməsi hallarını aid etmək olar.

Ölkəmizin İKT üzrə mövqeyi yaxşılaşdır

Beynəlxalq Elektrabitə İttifaqının 2013-cü il üzrə hazırladığı «İnformasiya cəmiyyətinin ölçülməsi» məruzəsində dünya ölkələrinin internet və mobil rabitə bazarının vəziyyəti təhlil olunub. Sənəddə dünyanın 157 ölkəsi üzrə İKT-nin inkişaf indeksi göstərilib. Göstəricilərdə yeni texnologiyalara çıxış, onlardan istifadə və İKT sahəsindəki bacarıqların səviyyəsi öz əksini tapıb. Hesabatda bildirilir ki, son illərdə internetin həm sürətində, həm də istifadəçilərin sayında artım müşahidə edilmişdir və ümumdünya internet şəbəkəsinə 250 milyondan çox insan qoşulub. Əksər ölkələrdə genişzolaqlı internet şəbəkəsinin artması, mobil rabitə şirkətləri arasında rəqabətin dərinləşməsi internet bazarında qiymətlərin ucuzlaşmasına səbəb olub.

Sənəddə internet və digər İKT xidmətlərinin inkişafına görə Cənubi Koreyanın birinci yerdə olduğu qeyd edilir. Bu ölkə son üç ildə reyting sıralamasına liderlik edir və hər il göstəricilərini yaxşılaşdırır. Ölkədə son 3 ildə dünya üzrə genişzolaqlı rabitə xidmətləri 54% ucuzlaşıb. Koreyadan sonra sıralamada İsveç, İslandiya, Danimarka, Finlandiya və Norveç yer alıb.

Azərbaycan siyahıda 61-ci yerdədir. Respublikamız İKT-nin inkişaf səviyyəsinə görə Rusiyadan sonra MDB-də əsas ölkə hesab olunur. Birlik ölkələrində internet istifadəçilərinin sayının artması sayəsində ümumi göstəricidə müsbət tendensiya qeydə alınıb, indi hər 100 nəfərə düşən internet istifadəçilərinin sayı 52 nəfər təşkil edir.

Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin (RİTN) İnformasiya cəmiyyətinin inkişafı şöbəsinin müdiri İsfəndiyar Əliyevin sözlərinə görə, Azərbaycanda informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən məqsədlilə proqramların və layihələrin icrası öz mühüm səmərəsinə verməkdədir. Ötən illər ərzində ölkəmizdə İKT üzrə inkişaf tempi MDB-dəki tempi 2 dəfə üstələyib. Bu sahədə orta illik artım tempi 20-25% təşkil edir. İKT sektoru son 3 ildə 2 dəfə genişlənilib və bu sahədə maliyyə həcmi təxminən 6 dəfədən çox artaraq 2 milyard dolları ötürüb. Gəlirlərdə özəl sektorun payı 67,4%-dən 80%-ə yüksəlib. İKT üzrə yüksək artım tempi bütün sub-indekslər, xüsusilə genişzolaqlı və mobil internet istifadəçilərinin sayında müşahidə olunur. Respublikamızın mövqeyi nüfuzlu beynəlxalq qurumların hesabatlarında da əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmaqdadır. Son

illər BMT İnkişaf Proqramının, Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının, Dünya İqtisadi Forumunun, eləcə də digər qurumların hesabatlarında respublikamız informasiya texnologiyalarının bir çox istiqamətləri üzrə əhəmiyyətli dərəcədə irəliləyişlər əldə edən ölkə kimi qiymətləndirilir. Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının 2012-ci ilə dair hesabatında «İKT inkişaf indeksi» üzrə Azərbaycan 68-ci yeri tutsa da, «Ən dinamik inkişaf edən ölkələr» qrupunda yerini möhkəmləndirib. Hesabata əsasən, «İKT qiymət səbəbi» göstəricisi

çox məsafədə yerləşən telefon şkaflarına fiber-optik kabel xətlərinin çəkilişi, kommunikasiya və transmissiya qurğularının yeni xidmətlərə uyğun modernləşdirilməsi, telefonlaşdırılmamış yaşayış massivlərinin, çoxmərtəbəli binaların, qismən telefonlaşdırılmamış yaşayış məntəqələrinin ən yeni texnologiyalarla təchiz edilməsi nəzərdə tutulur. Layihə başa çatdıqdan sonra respublikamızda internetin sürətində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verəcək. Qeyd olunan layihə, həmçinin ölkəmizin ümumdünya elektron məkanına daha sürətli inteqrasiyasının

İKT sektoru son 3 ildə 2 dəfə genişlənilib və bu sahədə maliyyə həcmi təxminən 6 dəfədən çox artaraq 2 milyard dolları ötürüb

üzrə Azərbaycan əvvəlki hesabatla müqayisədə irəliləyərək 52-ci yeri yüksəlib. Bu sektorda hər il artım ikiqətməli olmaqla dünyada ən yaxşı göstəricilərdən hesab edilir.

İ.Əliyevin sözlərinə görə, hazırda İKT ilə bağlı ən mühüm layihələrdən biri genişzolaqlı internet şəbəkəsinin qurulmasıdır. Bir neçə ay əvvəl start verilən bu layihənin əsas hədəfi 2015-ci ilə qədər ən ucqar kənd yerləri də daxil olmaqla ölkənin bütün yaşayış məntəqələrinin yüksək sürətlə genişzolaqlı internet xidmətlərinə çıxışının təmin olunmasını başa çatdırmaqdır. Üç il ərzində icra olunacaq layihəyə təxminən 350 milyon manat vəsait sərf olunacaq. «Evlərə optika» modeli adlanan layihə çərçivəsində telekommunikasiya şəbəkəsinin müxtəlif istiqamətlərinə, ucqar yaşayış məntəqələrinə və magistral şəbəkədə ATS-dən 2 km-dən

təmin edilməsi, «Elektron hökumət»lə bağlı islahatların miqyasının genişləndirilməsi yeni qabaqcıl texnologiyaların tətbiqinə də stimül verəcək. Layihə internet xidmətlərinin qiymətlərinin aşağı salınmasına təsir edəcək, mobil rabitə bazarının inkişafına öz töhfəsini verəcək.

İKT ilə bağlı digər hədəflər yeni innovativ layihələrin həyata keçirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması, investorların maraqlarının təmin edilməsi, birgə layihələrdə iştirak üçün imkanların genişləndirilməsi, ixrac strategiyasının stimullaşdırılması ilə bağlıdır. Bu məqsədlə yüksək texnoloji məhsul istehsalı, İKT məhsullarının ixrac potensialının artırılması, bu sahədə müxtəlif təşviqədi tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Elbrus CƏFƏRLİ

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Növbədənəkar səyyar vergi yoxlaması

Növbədənəkar səyyar vergi yoxlamasının aparılması üçün zəruri şərtlər nədir və bu yoxlama hansı hallarda təyin edilir?

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin 38.3-cü maddəsində vergi orqanları tərəfindən növbədənəkar səyyar vergi yoxlamasının keçirildiyi hallar aşağıdakı kimi müəyyən edilmişdir:

- cinayət-prosessual qanunvericiliyinə uyğun olaraq məhəmənin və ya hüquq-mühafizə orqanlarının vergi yoxlamalarının keçirilməsi barədə müvafiq qərarı olduqda;
- Vergi Məcəlləsinin 42.4-cü maddəsində göstərilən sənədlər həmin maddədə qeyd olunan müddətdə təqdim edilmədikdə və ya dürüst olmayan, yaxud təhərif olunmuş məlumatlar təqdim edildikdə. Məcəllənin 42.4-cü maddəsinə əsasən, vergi nəzarətinin həyata keçirilməsi və Azərbaycan Respublikasının tərfədar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə əsasən daxil olmuş sənədlər və ya onların lazımı qaydadada təsdiq edilmiş surətləri vergi orqanının müraciətinə əsasən vergi ödəyicisi tərəfindən 20 gün müddətində təqdim edilməlidir; dikdə. Bu halda növbədənəkar vergi yoxlaması yalnız vergi ödəyicisinin ƏDV-yə cəlb edilən əməliyyatları üzrə aparıla bilər;
- artıq ödənilmiş vergilərin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının qaytarılması barədə vergi ödəyicisinin ərizəsi daxil olduqda;
- vergi orqanının əldə etdiyi mənbəyi belli olan hər hansı məlumat əsasında vergi ödəyicisinin gəlirlərinin və ya vergitutma obyektinin gizlədilməsinin (azaldılmasının) əlamətləri müəyyən edildikdə, Vergi Məcəlləsinin 157.2-ci maddəsinə müvafiq olaraq ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyattan keçmiş vergi ödəyicilərinin vergi hüquqpozmalara yol verməsi barədə mənbəyi məlum olan məlumatlar olduqda;

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına:

AZ 1073, Bakı ş., Landau küç., 16 və ya s.musayeva@taxes.gov.az
elektron poçt ünvanına göndərə bilərsiniz.

Muzdlu çalışanların əmək hüquqları

Azərbaycan Prezidenti iqtisadiyyatda şəffaflıq və hesabatlılığın artırılmasını, təsərrüfat subyektlərində maliyyə intizamının, ümumən əmək bazarına nəzarətin gücləndirilməsini, vergidən yayınma hallarına qarşı mübarizə tədbirlərinin daha da genişləndirilməsini dövlət orqanları qarşısında ciddi vəzifələr kimi müəyyənlaşdırmışdır. Ölkənin iqtisadi artım tempinin və əhəlinin gəlirlərinin yüksəlməsinə baxmayaraq, muzdlu işlə əlaqədar əməkhaqqından tutulan gəlir vergisi barədə vergi orqanlarına təqdim olunan hesabatların reallığı əks etdirməməsi hallarına hələ də rast gəlinir.

Əmək müqaviləsi əvəzinə mülki-hüquqi xarakterli xidmət müqavilələri

Müşahidələr göstərir ki, bir çox işəgötürən vergi və ödənişlərdən yayınmaq məqsədilə qanunvericiliyin tələblərini pozaraq işçilərlə əmək müqavilələri bağlamır, iş yerləri rəsmiləşdirilmədən insanları işləndirir. Bundan başqa, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sektorlarında çalışan vergi ödəyicilərinin muzdlu işlə əlaqədar təqdim etdiyi vergi bəyannamələrindəki əməkhaqqı məbləğləri təsərrüfat subyektlərinin real potensialı, eləcə də həmin sektor üzrə fəaliyyət göstərən və əməkhaqqının düzgün müəyyən edilməsinə üstünlük verən vergi ödəyicilərinin əməkhaqqı məbləği göstəriciləri ilə uzlaşmır və bəzən onlardan bir neçə dəfə aşağı olur. Hətta işçi sayı, əmlakı və

min nəfəri iqtisadiyyatın dövlət bölməsində, 596,2 min nəfəri isə qeyri-dövlət bölməsində fəaliyyət göstərmişdir. Cari ilin yanvar-iyul aylarında ölkə iqtisadiyyatında muzdlu çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 412,7 manat təşkil etmiş, keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,9% artmışdır. Təbii ki, bu statistik göstəricilər reallığı əks etdirmir. Çünki özlə bölmədə muzdlu işləyənlərin və onların orta aylıq əməkhaqqının daha çox olduğunu hər kəs bilir və görür. Bəzən bir sıra böyük şirkətlərdə gəy 3-4 nəfərin işləməsi ilə bağlı vergi orqanlarına hesabatlar verilir. Halbuki belə yerlərdə çalışanların sayı dəfələrlə çox olur. Xüsusilə ticarət, xidmət və işə sahələrində bu cür nöqsanlara geniş rast

hüquqi şəxslər 20.000 manatdan 25.000 manatadək cərimə edirlər. Rəsmiləşdirilməmiş iş yerlərinin aşkara çıxarılması və qanunu pozanların məsuliyyətinə cəlb olunması ilə digər dövlət qurumları ilə yanaşı, Vergilər Nazirliyinin də həyata keçirdiyi kompleks tədbirlər müsbət nəticələrini verir. Vergilər nazirinin əmri əsasında əmək münasibətləri sahəsində müvafiq Konsepsiya təsdiq edilmiş, muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyindən tutulan vergi bəyannaməsinə 3 nömrəli Əlavə edilmişdir. Konsepsiya vergi nəzarəti

qavilləri imzalamalarına nail olunması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyası (AHİK) da yaxından iştirak edir. Konfederasiyadan verilən məlumatlara görə, özlə müəssisələrdə ilk təşkilatların - həmkarlar komitələrinin yaradılması təşviq edilir və bu istiqamətdə lazımi maarifləndirmə işi aparılır. Bu sahədə atılan mühüm addımlardan biri də Azərbaycan hökuməti, Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası ara-

Rəsmiləşdirilməmiş iş yerləri çoxlu sayda neqativ halların yaranmasına gətirib çıxarır

döviyyəsinin həcmi daha çox olan müəssisələrdə direktor, baş mühasib, menecer kimi vəzifələr üçün müəyyənləşdirilmiş əməkhaqları sırası işçilər üçün nəzərdə tutulan məbləğlərlə eyni olur. Bundan başqa, bir çox işəgötürənlər vergi öhdəliklərini və sosial sığorta ayırmalarını minimallaşdırmaq məqsədilə işçilərlə əmək müqaviləsi əvəzinə mülki-hüquqi xarakterli xidmət müqavilələri bağlayırlar. İşəgötürənlər tərəfindən iş yerlərinin rəsmiləşdirilməməsi vergidən yayınma halları ilə yanaşı, muzdlu çalışan işçilərin əmək hüquqları pozulmaqla onlar gələcəkdə dövlət sosial təminatından da məhrum edilmiş olurlar.

Özəl bölmədə muzdlu işləyənlərin orta aylıq əməkhaqqı daha çoxdur

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2013-cü il avqustun 1-nə ölkə iqtisadiyyatında muzdlu çalışan işçilərin sayı 1490,8 min nəfər olmuş, onlardan 894,6

gəlinir. Hələlik vergi orqanları vergi ödəyiciləri ilə əməkdaşlıq şəraitində bu problemlərin həllinə nail olmağa üstünlük verir. Amma qanunları dəfələrlə pozanlar ciddi cəzalandırılır. Təkcə avqust ayı ərzində aparılmış operativ nəzarət tədbirləri zamanı 437 vergi ödəyicisi tərəfindən 695 nəfər fiziki şəxsin əmək müqaviləsi bağlamadan işə cəlb edildiyi aşkarlanmış, müvafiq qaydada cəza tədbirləri görülmüşdür. Vergi orqanı tərəfindən əmək müqaviləsi bağlamadan işləri (xidmətləri) yerinə yetirdiyi aşkar edilən hər bir şəxs üzrə 1.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası və yayındırılmış vergi məbləğləri bərpa edilərək digər müvafiq sanksiyalar tətbiq olunur. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1-ci maddəsinə əsasən, Əmək Müfəttişliyi tərəfindən əmək müqaviləsi (kontrakt) bağlamadan işəgötürənlər tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə vəzifəli şəxslər 3.000 manatdan 5.000 manatadək,

tədbirləri ilə əhatə olunan vergi ödəyicilərinə muzdlu işlə əlaqədar ödənilmiş gəlir vergisi üzrə vergilərin hesablanmasını uyğun-suzluqların aşkarlanması və kənarlaşmalar üzrə fərdi yanaşma prinsipi əsasında müəyyən edir.

Hər bir müəssisədə həmkarlar təşkilatının olması vacibdir

Azərbaycanda əmək bazarının sürətli inkişafı, işəgötürənlərlə işçilər arasında münasibətlərin hüquq müstəvisində tənzimlənməsi baxımından hökumət strukturları ilə yanaşı, həmkarlar ittifaklarının da üzərinə ciddi vəzifələr düşür. İctimai əsaslarla fəaliyyət göstərən həmkarlar ittifaklarının fəaliyyətinin gücləndirilməsi, onların əmək hüquqlarının təkmilləşdirilməsi prosesinə təsir imkanlarının yüksəldilməsi tədricən cəmiyyətin obyektiv tələbatlarından birinə çevrilməkdədir. Əmək münasibətlərinin qanunvericiliyin tələblərinə uyğun tənzimlənməsi, iş şəraitinin yaxşılaşdırılması, işəgötürənlərin işçilərlə əmək mü-

sında bağlanmış üçtərəfli Baş Kollektiv Sazişdir. Ekspertlərin fikrincə, belə bir sazişin imzalanması işçilərin əməyini, yaşayışını və sərbəst inkişafını təmin edən əlverişli şəraitin yaradılmasına xidmət edir. Sənəddə iqtisadi siyasət, əhəlinin gəlirləri və həyat səviyyəsi, əmək bazası və əhəlinin məşğulluğu, sosial müdafiə, əmək hüquqlarının müdafiəsi, sosial tərəfdaşlıq və digər sahələrdə hər bir tərəfin öhdəlikləri təfəssilatı ilə əks olunub. Vurğulanır ki, Əmək Məcəlləsinin 80-ci maddəsinə görə, işçinin üzərinə düşən vəzifələrinə yerinə yetirməməsi, yaxud ixtisara düşərək işdən çıxarılması üçün mütləq həmkarlar ittifaqının yazılı razılığı olmalıdır. Bu razılıq olmadan əmək müqaviləsinə xitam verilməz. Belə hallarda rastlaşan işçilər həmkarlar ittifaklarına, həm də müvafiq dövlət orqanlarına müraciət edib öz hüquqlarını bərpa edə bilərlər.

Rəşad SADIQOV

Azərbaycan Mətbuat Şurası və «Vergilər» qəzetinin təşkilatçılığı ilə ulu öndər Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş «Heydər Əliyev və Azərbaycanda vergi siyasəti» mövzusunda fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsi müasir vergi sistemi ilə bağlı yeniliklərin, habelə qarşıda duran əsas hədəflərin cəmiyyətə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. «Heydər Əliyevin iqtisadi inkişaf strategiyasında vergi siyasəti», «Nağdsız ödəniş sisteminin inkişaf perspektivləri», «Əmək müqaviləsi: gələcəyə təminat» istiqamətləri üzrə keçirilən müsabiqəyə ümumilikdə 44 yazı təqdim edilmiş, onlardan 9-u əsas mükafata layiq görülmüşdür. Müsabiqədə mükafata layiq yer tutmuş növbəti məqaləni təqdim edirik.

Gələcəyimizin təminatını bu gün düşünək

Əmək müqaviləsi - işəgötürənlə işçi arasında fərdi qaydada bağlanan əmək münasibətlərinin əsas şərtlərini, tərəflərin hüquq və vəzifələrini əks etdirən yazılı sənəddir. Əmək Məcəlləsinin 7.2-ci maddəsinə görə, əmək münasibətləri yazılı formada əmək müqaviləsi bağlandıqda yaranır. Əmək müqaviləsi olmadan hər hansı müəssisədə çalışan şəxs rəsmi işçi hesab edilmir.

Ev işlərində çalışanların əmək hüquqları daha çox pozulur

Vətəndaşların Əmək Hüquqlarının Müdafiəsi Liqasının sədri Sahib Məmmədov ev işlərində çalışanların hüquqları ilə bağlı problemin ciddi narahatlıq yaratdığını vurğulayır: «Bu gün də dəyər, əspaz, xidmətçi, keşikçi, cəngüdən, bağban, şəxsi sürücü kimi işləyən şəxslərlə əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi heç kimin ağına gəlmir. İşəgötürənlər bunu etməkdə maraqlı deyillər. Həmin sahələrdə işləyənlər isə özləri işini itirməmək üçün bunu tələb etmirlər. Bu məsələ ilə bağlı qanunvericilikdə də müəyyən boşluqlar var. Xarici ölkələrdə xüsusilə ixtisaslaşmış firmalar, şirkətlər olur.

Əmək müqaviləsi bağlamadan insanların işə cəlb olunması hallarının 95%-i özəl sektorun payına düşür

Kiməsə iş lazım olanda bu şirkətlərə müraciət edir. Həmin insanlar burada tibbi, psixoloji və digər yoxlanışdan keçirlər. Onların ailələri və keçmiş həyatları qismən araşdırılır. Kiməsə dəyər, əspaz, sürücü, bağban lazım olanda həmin şirkətlərə müraciət edir. Şirkət də uyğun olan insanları yönləndirir. Həmin şirkətlər in-

lanmalıdır. Amma işçilər özləri müqavilə bağlanmasını tələb etmirlər. Sahibkarlar isə buna maraqlı deyillər. Bu məsələnin həlli üçün həm də cəmiyyətdə ictimai şüur yüksəlməlidir.

Millət vəkiliinin sözlərinə görə, Əmək Məcəlləsində fiziki şəxslərin qeydiyyat məsələsi əks olunub: «Görək insanların

özlərində əmək münasibətləri qurmaq mədəniyyəti olsun. Əgər kimsə istəyirsə ki, onun işi rəsmiləşsin, əmək kitabçası olsun - Vergilər Nazirliyində fiziki şəxs kimi qeydiyyatda düşə bilər. Bundan sonra o, sığorta orqanlarına gedib sığorta oluna bilər. Əgər müəssisələrdə çalışanlar əməkhaqqından tutulmaları hüquqi şəxslər edirsə, bunu fiziki şəxslər özləri etməlidirlər. Amma bunu çoxları etmək istəmir».

Müfəttişliyi tərəfindən «Əmək müqaviləsi (kontrakt) bağlamadan işəgötürənlər tərəfindən fiziki şəxslər hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilərsə - vəzifəli şəxslər 3000 manatdan 5000 manatadək, hüquqi şəxslər 20000 manatdan 25000 manatadək miqdarda cərimə edilir.

Buna baxmayaraq, respublikamızda əmək müqavilələrinin bağlanması sahəsindəki çatışmazlıqlar və özəl sektorda

Əmək müqaviləsi bağlamayan hüquqi şəxs 25 min manat cərimələnir

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin rəis müavini Məhərrəm Məhərrəmov əmək müqaviləsindən yayınma hallarının daha çox pərakəndə ticarət və tikinti sahəsində müşahidə olunduğunu bildirib: «Hazırda respublikamızda əmək müqaviləsi bağlamadan insanların işə cəlb olunması hallarının 95%-i özəl sektorun payına düşür. Əmək müqaviləsi olmayan işçilər isə müvəqqəti əmək qabiliyyətini itirdikdə müavinət ala bilmir. Bununla yanaşı, həmin işçilər məzuniyyət hüququndan da istifadə etmək imkanından məhrum olurlar».

Əmək müqaviləsinin olmaması vergidən yayınma hallarını da artırmış olur. Buna görə də əmək müqaviləsi bağlanmadığı halda, hüquqi şəxsin məsuliyyəti ağır olur. Vergi orqanı tərəfindən əmək müqaviləsi bağlamadan işləri (xidmətləri) yerinə yetirdiyi aşkar edilən hər bir şəxs üzrə 1000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası və yayındırılmış vergi məbləğləri bərpa edilərək digər müvafiq sanksiyalar tətbiq olunur. İnzibati Xətalər Məcəlləsinə görə, Əmək

işçilərin real əməkhaqlarının gizlədilərək az göstərilməsi hələ də ciddi problem olaraq qalmaqdadır. Bu gün əmək müqaviləsi olmadan çalışan və ya sənədləşmədən əməkhaqqı azaldılaraq göstərilən məbləğə insanın gələcəyi zərər altındadır. Bu problemin həlli yollarından biri də sağlam sahibkarlıq mühitinin yaradılmasıdır ki, bu istiqamətdə də ciddi işlər aparılır. Digər tərəfdən, insanların alternativ iş yeri seçmək imkanı olmalıdır. Əgər işçi bilsə ki, onun ixtisas və peşəsinə görə alternativ iş yeri seçmək imkanı var, onda işçinin özü də əmək müqaviləsinin bağlanmasında maraqlı olacaq.

Hesab edirik ki, hökumət və qanunverici orqan bu halların qarşısını almaq üçün tədbirləri daha da sərtləşdirməlidir. Həmçinin, işçiləri ilə əmək müqavilələri bağlamayan şirkətlərin adları vaxtaşırı cəmiyyətə açıqlanmalıdır. Bu pozuntulara görə həmin müəssisələrin hansı formada cəzalandırıldığını cəmiyyət bilməlidir. İctimai qınaq işəgötürəni də, işçini də əmək müqaviləsi bağlamağa sövq edə bilər.

Xalid VAHİDOĞLU,
«Üç nöqtə» qəzeti

Azərbaycan makroiqtisadi sabitlik indeksi üzrə aparıcı ölkələr sırasındadır

Müasir dövrdə hər bir ölkənin iqtisadi inkişaf tempini və global maliyyə təhdidlərinə səmərəli müqavimət potensialını xarakterizə edən başlıca amillərdən biri də məhz makroiqtisadi dayanıqlılıq səviyyəsidir. Son illər əksər nüfuzlu beynəlxalq maliyyə institutları, eləcə də reyting agentlikləri Azərbaycanın bu sahədə öncül ölkələrdən biri olduğunu birmənalı etiraf edirlər.

Xatırlatmaq yerinə düşər ki, Ümumdünya İqtisadi Forumunun 2013-2014-cü illər üçün hazırladığı «Global Rəqabət Qabiliyyəti İndeksi»ndə respublikamız makroiqtisadi sabitlik indeksi üzrə son 1 ildə mövqeyini 10 pillə yaxşılaşdıraraq 8-ci yerdə qərarlaşıb. Respublikamız əsas makroiqtisadi göstəricilərdən olan inflyasiyanı bərabərliyə və aşağı səviyyəsinə görə dünya ölkələrinə liderlik edir, eyni zamanda dövlət borcunun ümumi daxili məhsula (ÜDM) nisbətində görə dünyada 13-cü yer tutur.

Ümumilikdə, dünya ölkələrində global böhranın mənfə təsirlərinin hələ də duyulduğu, borc böhranının kəskinləşdiyi bir dövrdə respublikamız yüksək makroiqtisadi dayanıqlılıq nümayiş etdirir. Nazirlər Kabinetinin 2013-cü ilin 9 ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş iclasında Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın dövlət borcunun aşağı səviyyədə olduğunu bir daha bəyan edib: «Bu sahədə də çox konservativ siyasət aparırıq və bu gün Azərbaycan dünya miqyasında bu göstəriciyə görə də ən qabaqcıl yerlərdədir. Bizdə xarici borc ümumi daxili məhsulun cəmi 7-8%-ni təşkil edir. Bəzi inkişaf etmiş ölkələrdə bu, 100%-ə yaxındır. Harada bu, 70%-dir, hesab olunur ki, o ölkədə maliyyə vəziyyəti yaxşıdır. Azərbaycanda isə 7-8%-dir. Bu, o deməkdir ki, biz bu gün və gələcək üçün elə güclü əsaslar yaratırıq ki, Azərbaycan heç vaxt - nə bu gün, nə 10 ildən, 20 ildən sonra borc problemi ilə rastlaşmasın».

Əgər dünya dövlətləri əvvəllər sadəcə müxtəlif layihələri həyata keçirmək üçün məcburən xarici borclanmaya gedirdilərsə, müasir dövrdə belə vəsaitlər iqtisadi inkişafın maliyyələşdirilməsində əsas mənbələrdən sayılır. Lakin sifir bütçə kəsininin örtülməsi məqsədilə xarici mənbələrdən müntəzəm şəklə kreditlərin cəlbı, eyni zamanda xarici borcların müəyyən limiti keçməsi təhlükəli hesab edilir. Xarici borcun ümumi daxili məhsulda 40%-dən çox olması böhranlı vəziyyət kimi səciyyələndirilir. Beynəlxalq maliyyə qurumlarının hesabatları həm də göstərir ki, nəinki inkişaf etməkdə olan, hətta inkişaf etmiş bir çox dövlətlərin də xarici borcu idarəolunmaz həddə çatıb. Problem avro zonasında özünü daha qabarıq göstərir - bu geoiqtisadi məkanda yerləşən ölkələrin xarici borcu 12 trilyon dolları ötür. Borcun həcmi Avropanın ayrı-ayrı ölkələrində 120-150%-ə çatır.

Azərbaycanda isə dövlət borcunun ümumi daxili məhsula nisbəti 8% həcmindədir. Bunu əsas makroiqtisadi göstəricilərdən hesab edən maliyyə institutları ortamüddətli dövrdə ölkə iqtisadiyyatının həm global, həm də lokal təhdidlərə qarşı kifayət qədər dayanıqlı hesab edirlər. Digər mühüm göstərici isə bütçə xərclərinin optimal səviyyədə - ümumi daxili məhsulun 30-40%-i civarında saxlanmasıdır. Respublikamızda bütçə kəsiri də simvolik karakter daşıyır.

Makroiqtisadi sabitliyi şərtləndirən mühüm amillərdən biri də strateji valyuta ehtiyatlarının ilbəlil dinamik artımıdır.

Müqayisə üçün bildirək ki, inkişaf etmiş ölkələrin böyük əksəriyyətində strateji valyuta ehtiyatlarının həcmi ÜDM-in cəmi 25-30%-ni təşkil edir. Neftlə zəngin ərəb ölkələrində bu rəqəm təxminən 45%-ə bərabərdir.

Respublikamızın güclü maliyyəvalyuta ehtiyatlarına malik olması ölkənin davamlı inkişafına, habelə regionda investor mövqeyinin güclənməsinə güclü təminat yaradır.

2003-cü ilə qədər Azərbaycan müxtəlif iqtisadi layihələri həyata keçirmək üçün beynəlxalq kreditor-

«Bizim valyuta ehtiyatlarımız il ərzində artmışdır. Bu da, hesab edirəm ki, çox yaxşı nəticədir. Çünki bizim xərclərimiz də çoxdur, bütçə xərcləri də ildən-ilə artır. Mənim tərəfimdən qarşıya vəzifə qoyulmuşdur ki, valyuta ehtiyatlarımız ildən-ilə artırılmalıdır və biz bu hədəfə çatmışıq. İl ərzində valyuta ehtiyatlarımız artmışdır və hazırda 49,4 milyard dollar təşkil edir. Bu da 9,4 milyon əhalisi olan ölkə üçün çox böyük göstəricidir. Adambaşına düşən valyuta ehtiyatlarına görə, hesab edirəm ki, Azərbaycan dünya miqyasında ön sıralardadır və bu, düşünlümsü, ardıcıl siyasətin nəticəsidir».

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

lardan borc almağa məcbur olurdu. Lakin son 10 ildə yürüdümlən səmərəli iqtisadi siyasət nəticəsində Azərbaycan borc alan ölkədən borc verən ölkəyə çevrilib. Respublikamız hələ 2007-ci ildən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tikintisi üçün Gürçüstana aşağı faizlə 775 milyon dollar borc verib. 2010-cu ilin ortalarında Belarusa Rusiyaya olan borcunu qaytara bilməsi üçün 200 milyon dollar həcmində qismüddətli (12 gün) kredit açılıb. Daha sonra bu ölkənin «Belaruskalium» şirkətinə 300 milyon dollar kredit ayrılıb.

Bundan başqa, 2012-ci ildə respublikamız Serbiya və Monteneqro arasındakı Liq və Prelina regionlarını birləşdirən «XI Dəhliz» avtomagistralının tikintisi üçün Serbiyaya 300 milyon avro kredit ayrılıb. Kredit 3 il güzəştli dövr olmaqla 15 il müddətində, 4%-lə verilib. Avtomagistralın tikintisi Azərbaycan və Serbiya şirkətləri tərəfindən birlikdə həyata keçirilir.

Bir sözlə, Azərbaycanın tərəfdaş xarici ölkələrə ayırdığı kreditlərin onun kreditor dövlət imicini möhkəmləndirir. Dünyanın nüfuzlu maliyyə institutları qarşıdakı dövr ərzində Azərbaycanın investisiya potensialının daha da güclənəcəyini qeyd edirlər. Məsələn, Dünya Bankının proqnozlarına görə, ortamüddətli perspektivdə Azərbaycan böyük xarici investora çevriləcək.

Samir MUSTAFAYEV

Strateji valyuta ehtiyatlarımız ildən-ilə artır

Bu, ilk növbədə, ölkənin iqtisadi reytinginə müsbət təsir göstərir

kimi çəkisinin artmasına təkan vermişdir.

Azərbaycan hökuməti valyuta portfelindəki ehtiyatların bir hissəsini dünya maliyyə strukturlarında yerləşdirərək beynəlxalq idarəetməyə verməmişdir. Hazırda Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatlarının bir hissəsi, o cümlədən Dövlət Neft Fondu vəsaitlərinin böyük qismi dünyanın tanınmış maliyyə təşkilatlarında - Dünya Bankı, Doyçə Bank, Klar-den Li və digər nüfuzlu maliyyə institutlarında idarəetməyə verilib və noticədə hər il milyonlarla dollar gəlir əldə olunur. Hökumətin həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində strateji valyuta ehtiyatlarının artmasında və ölkəmizin maliyyə imkanlarının yaxşılaşmasında vəsaitlərin idarə olunması ön perspektivli və yüksək gəlir gətirən sahəyə çevrilib. Azərbaycan hökuməti bəyan etmişdir ki, yaxın illərdə xarici təşkilatlarda idarəetməyə verilən valyuta ehtiyatlarından əldə olunan gəlirlər neft sektorundan sonra aparıcı yeri tutacaq. Proqnozlara görə, bir neçə ildən sonra Azərbaycan idarəetməyə verdiyi vəsaitlərdən milyard dollardan çox dividend əldə ediləcək.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Nazirlər Kabinetinin 2013-cü ilin 9 ayının sosial-iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş iclasında səsləndirdiyi bu fikirlər onu deməyə əsas verir ki, ölkəmizin valyuta ehtiyatları ildən-ilə daha böyük sürətlə artacaq. Hazırda Mərkəzi Bankın sərəncamında olan rəsmi valyuta ehtiyatlarının həcmi 13 milyard 262 milyon ABŞ dollarından çoxdur. Bu il ərzində bankın valyuta ehtiyatları 13,4% və ya 1 milyard 568 milyon dollar artmışdır. İlin əvvəlində bankın valyuta ehtiyatları 11 milyard 694,8 milyon dollar idi.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) aktivləri 34 milyard 678 milyon ABŞ dollarına çatmışdır. 2013-cü il iyulun 1-nə Fondun aktivləri 2013-cü ilin əvvəlinə (34 milyard 129,4 milyon ABŞ dolları) nisbətən 1,6% artmışdır. Fondun 1 iyul 2013-cü il tarixinə qədər aldığı qızılın miqdarı 22 ton 399 kq (720 146 troya unsiyası) təşkil etmişdir.

Beləliklə, Azərbaycanın valyuta ehtiyatları son on il ərzində təqribən 30 dəfə artmışdır. Həm yerli, həm də beynəlxalq maliyyə institutlarının ekspertlərinin qənaətinə görə, yaxın 10 ildə Azərbay-

canın valyuta ehtiyatları 100 milyard dolları keçəcək. Ölkənin strateji valyuta ehtiyatlarının çoxalması onun iqtisadi reytinginin yüksəlməsinə müsbət təsir göstərməklə yanaşı, xarici investorları da cəlb edir: onlar sabit iqtisadiyyatlı ölkələrə meyilli olurlar. Valyuta ehtiyatlarının sürətlə artması həm ölkənin ödəniş qabiliyyəti, həm də öhdəliklərini vaxtında yerinə yetirməsi deməkdir.

Dünya Bankının, Beynəlxalq Valyuta Fondunun hesabatlarında bildirilir ki, Azərbaycan hökuməti strateji valyuta ehtiyatlarının idarə olunması istiqamətində çevik siyasət yürütməkdədir. Bu siyasət dünya maliyyə böhranının davam etdiyi dövrdə böyük valyuta ehtiyatlarına malik ölkə üçün böhranın təsirini tamamilə məhdudlaşdırmaq iqtisadi addımların atıldığını, ümumilikdə valyuta bazarının bütün seqmentlərində inkişaf templərinin olduğunu bəyan etmişlər. Bu tendensiya valyuta ehtiyatlarının artması ilə bərabər, həm də milli valyutanın - manatın aktiv pul aləti

Rəşad SADIQOV

Mənfəət vergisinin bəyannaməsində amortizasiya xərclərinin əks etdirilməsi

Xanbaba Quliyev,
Auditorlar Palatasının üzvü

Məlumdur ki, kiçik sahibkarlıq subyektləri və ictimai əhəmiyyətli qurumlar hesab edilməyən digər kommersiya təşkilatları mühasibat uçotunu MMUS-un və ya BMUS-un tələblərinə uyğun tərtib edirlər. Bu standartlara görə tərtib olunan mühasibat balansının göstəriciləri ilə Vergi Məcəlləsinin tələblərinə əsasən tərtib edilən mənfəət vergisinin bəyannaməsinin 1№-li Əlavəsinin göstəricilərinin fərqli olması halı da imbat bax vəzə bilər. Eləcə də standartlara əsasən hazırlanan mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda gəlirlər, xərclər və mənfəət haqqında göstəricilər mənfəət vergisinin bəyannaməsindəki gəlirlər, gəlirdən çıxılan xərclər və vergiyə cəlb olunan mənfəət haqqında göstəricilərdən fərqlənə bilər. Kommersiya təşkilatları üçün 3 və 4 №-li MMUS-da da uçot mənfəəti ilə vergi mənfəəti arasında, həmçinin aktivin və ya öhdəliyin vergi bazası ilə həqiqi qalıqları arasında fərqlər yaranma biləcəyi təsdiqlənmişdir. Deməli, daimi və müvəqqəti xarakter daşıyan fərqlər hər iki uçotun özünəməxsus oxşar hesabata da fərqli göstəricilər yaratmalıdır.

Bunu adi bir misalla da göstərmək olar. Məsələn, MMUS-a uyğun olaraq hesabat dövründə yenidən qiymətləndirmədən yaranan artım məbləğlər torpaq, tikili və ya avadanlığın (əsas vəsaitin) qalığı (balans) dəyərini artırır. Buna baxmayaraq, Vergi Məcəlləsinin 143-cü maddəsinin tələbinə görə faktiki baş vermiş bu artım nəticəsində vergitutma məqsədləri üçün aktivin dəyərini artırılmasına yol verilmir. Deməli, 1№-li Əlavədə əsas vəsaitlər

lə bağlı daxil olmuş məbləğlərdə və ya əsas vəsaitin hesab ilinin sonuna qalığı dəyər göstəricilərində yenidən qiymətləndirmə nəticəsində yaranan hər hansı artım nəzərə alınmayacaqdır.

Ümumiyyətlə, mühasiblərin mühasibat balansını hazırlaması ilə bərabər dolayısı ilə vergi balansını da hazırlamaları məsələsi ortaya çıxır. Vergi balansında mühasibat uçotu tələblərindən qismən fərqli olan vergitutma tələbləri əsasında məlumatlar, yəni aktiv, öhdəlik və kapital göstəriciləri nəzərə alınmalıdır. Vergi balansında yenidən qiymətləndirməyə məruz qalan bütün aktiv (əsas vəsaitlər, qeyri-maddi aktivlər, materiallar və digər ehtiyatlar) göstəriciləri, həmçinin hesabat dövrünün xalis mənfəəti və mənfəətin istifadəsi göstəricilərinin mühasibat balansında olan müvafiq göstəricilərlə fərqlənməsi halı tez-tez baş verə bilər.

Məsələn, bayram şənliyi xərcləri uçot mənfəətinin hesablanmasında nəzərə alınmadığına görə, hesablanmış uçot mənfəətinin məbləği həmin bayram şənliyi xərclərinin vergi mənfəətinin hesablanmasında nəzərə alınmadığı üçün vergi mənfəətinin məbləğindən az olacaqdır. Belə halda mənfəət vergisinin bəyannaməsində hesabat dövrünün xalis mənfəəti mühasibat uçotunda hesablanan xalis mənfəətdən çox olacaqdır. Vergi ödəyicisi məcburdur ki, hesabat dövrü üçün təqdim etdiyi mənfəət vergisinin bəyannaməsində 1№-li Əlavədə hesabat dövrünün xalis mənfəətinin silinməsinə bayram xərclərini əlavə etsin ki, xalis mənfəətin ilin sonuna qalığı ilə mühasibat uçotundakı xalis mənfəətin qalığı eyni olsun. Əslində, bu xərc xalis mənfəətin istifadəsi deyildir və bayram xərcləri yalnız xalis mənfəətin hesabına həyata keçirilə bilər kimi düşüncələrə qapanmaq

düzgün deyildir. Bu düşüncə məntiqli olmasa da, yalnız vergitutma məsələlərində formalaşır. Bu da iki uçot arasında fərqlərin olması ilə əlaqədardır.

Digər bir misal: fərz edək ki, mənfəət vergisinin ödəyicisi olan kommersiya hüquqi şəxsinin hesabat ilində yalnız dividend şəklində gəlirləri olmuşdur və gəlirdən çıxılan xərcləri baş verməmişdir. Məlumdur ki, bu gəlirlər vergi mənfəətinin hesablanmasında nəzərə alınmır, çünki ödəmə mənbəyində vergi tutulmuşdur. Hüquqi şəxsin əldə etdiyi bu gəlirin hesabat ilində həmin hüquqi şəxsin təsisçilərinə dividend kimi verilməsi mənfəət vergisinin bəyannaməsində 1№-li Əlavədə hesabat dövrünün xalis mənfəətinin silinməsinə öz əksini tapa bilməz. Çünki vergitutma məqsədləri üçün mənfəət və ya xalis mənfəət formalaşmayıb. Bununla bərabər, həmin hüquqi şəxs 1№-li Əlavədə pul vəsaitlərinin daxil olması və xaric olması barədə məlumatları əks etdirməlidir. İlk baxışda aktiv vəsaitlərin müəssisəyə daxil olması və xaric olması, eyni zamanda vergi məqsədləri üçün hər hansı gəlirin, xərcin və mənfəətin formalaşmaması faktı uyğunsuzluq düşüncəsi yarada bilər. Bu, iki uçot arasında fərqlərə görə yaranır ki, bunu da uyğunsuzluq kimi qiymətləndirmək düzgün deyildir. Sadəcə olaraq, mühasiblər fərqlər nəticəsində təsəvvürlərə gələ biləcək «uyğunsuzluq» düşüncələrinin aradan qaldırılması məqsədilə vergi orqanına açıqlanmış izahlı məktubların göndərilməsini təmin edə bilərlər. Hesab etmək olar ki, bu cür karguzarlıq təqdimatları vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında, həmçinin, yüksək vergi münasibətləri mədəniyyətinin formalaşmasının inkişafına xidmət etmiş olar.

«E-hökumət» portalından hər kəs faydalana bilir

Dövlət orqanlarının göstərdiyi xidmətlərin ölkə vətəndaşlarına daha rahat, maliyyə və vaxt itkisi olmadan çatdırılmasında xidmətlərin elektron formada

həyata keçirilməsinin böyük rolu var. Dövlət qurumlarının təqdim etdiyi bu xidmətlərin vahid məkanı olan, vətəndaşların dövlət orqanları ilə təmaslarını minimuma endirən, dövlət orqanları tərəfindən göstərilən xidmətlərin daha rahat və vaxt itkisi olmadan istifadəsinə imkan yaradan Elektron Hökumət Portalının fəaliyyətə başlaması ilə ölkədə xidmətlərin elektronlaşdırılması daha da sürətləndi. Portala ayrı-ayrı dövlət qurumları tərəfindən yeni xidmətlər daxil edilir və burada hər bir vətəndaşı maraqlandıran məlumatların əldə olunması imkanları zərərində davamlı işlər aparılır. Hazırda portalda 256 xidmət göstərilir.

Beynəlxalq təcrübəyə əsasən, Elektron Hökumət Portalında hər bir dövlət qurumu xidmətlərini istifadəçilərə «bir pəncərə» prinsipi əsasında təqdim edir, məlumatların keyfiyyətinə, təhlükəsizliyinə və uyğunluğuna cavabdehlik daşıyır.

Portaldan istifadənin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi üçün ondan istifadə də sadələşdirilmişdir. Məsələn, əvvəllər portaldan istifadə etmək üçün bir yol var idi - vətəndaşlar qeydiyyat məntəqəsinə müraciət etməli idilər. Hazırda isə bu məqsəd üçün 3 üsul mövcuddur:

- Elektron hökumət sistemi tərəfindən vətəndaşa verilmiş kodla daxil olmaq və qeydiyyatdan keçmək;
- Smartfon və planşetlər üçün mobil autentifikasiya sertifikatı ilə daxil olmaq;
- RİTN tərəfindən verilmiş elektron imza kartı ilə daxil olmaq.

Portalda 14 dövlət qurumu tərəfindən təqdim edilən bəzi xidmətlər də var ki, onlardan istifadə zamanı qeydiyyatdan keçmək lazım gəlmir. Bu xidmətlər «Qeydiyyatsız xidmətlər» başlığı altında təqdim edilir.

Elektron Hökumət Portalından istifadə zamanı yuxarıda qeyd etdiyimiz daxilolma vəsaitlərinin əldə edilməsi üçün vətəndaşın sosial sığorta kartı, sürücülük vəsiqəsi və ya ümumvətəndaşlıq pasportunun olması şərtidir. Digər halda vətəndaş müvafiq qeydiyyat məntəqələrinə gedərək identifikasiya olunmalıdır.

Lakin sağlamlıq imkanları məhdud olduğuna görə qeydiyyat məntəqələrinə getmələri mümkün olmayan vətəndaşlar da var. Onlara bu imkanlardan yararlanmaq üçün Məlumat Hesablama Mərkəzi tərəfindən xüsusi qeydiyyat bölməsi yaradılıb. Evində kompüterini və ya mobil planşeti, eyni zamanda internetə çıxışı olan, kompüterlə işləmə bacarıqlarına malik və ya yardımçısı olan əlil vətəndaşlar şəxsiyyət vəsiqəsindəki məlumatları müraciət formasında doldurmaqla portaldan istifadə istəyini təsdiqləyə bilərlər. Məlumatlar daxil edildikdən sonra Elektron Hökumət Portalı vətəndaşın həqiqətən əlil olduğunu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin informasiya bazasından dəqiqləşdirəcək. Bundan sonra Elektron Hökumət Portalının əməkdaşları həmin şəxslərlə əlaqə saxlayaraq uyğun vaxt ərzində evlərdə gedəcək, vətəndaşları identifikasiya etməklə onlara portala daxil olmaq üçün sadələşdirilmiş kod-parol və ya mobil ID təqdim edəcəklər. Hazırda bu fəaliyyət Bakı şəhəri üzrə aparılır.

AYTƏN

Mehdi Babayev

«Professional MÜHASİB» jurnalının baş redaktoru, audit üzrə mütəxəssis

Audit

Mühasibat və vergi uçotunun fərqli xüsusiyyətləri *Müvəqqəti və daimi fərqlər*

Əvvəli ötən sayımızda

Bir maliyyə informasiyası olaraq təxirə salınmış vergi aktivi və ya öhdəliyi dövlət büdcəsinə ödənilən və ya büdcədən geri tələb olunan vergi məbləğini göstərmir. Məsələn, aydındır ki, dövlət büdcəsinə ödənilməli olan mənfəət vergisinin məbləğini mənfəət vergisinin bəyannaməsində göstərilən vergi məbləğidir. Təxirə salınmış vergi məbləği isə mühasibat uçotu mənfəəti üzrə hesablanan mənfəət vergisi məbləğinin mənfəət vergisinin bəyannaməsində göstərilən vergi məbləğindən bərabərleşdirən riyazi hesablamaya gətiricisidir. Əksinə də demək olar: təxirə salınmış vergi məbləği mənfəət vergisinin bəyannaməsində göstərilən vergi məbləğindən bərabərleşdirən riyazi hesablamaya gətiricisidir.

Daha aydın başa düşülməsi üçün belə də demək mümkündür: əgər daimi fərqlər yoxdursa, yalnız müvəqqəti fərqlər vardırsa:

- vergi mənfəəti üzrə hesablanan mənfəət vergisinin məbləği mühasibat mənfəəti üzrə hesablanan mənfəət vergisinin məbləğinin təxirə salınmış vergi öhdəliyi qədər azaldılan hissəsidir;

- və ya vergi mənfəəti üzrə hesablanan mənfəət vergisinin məbləği mühasibat mənfəəti üzrə hesablanan mənfəət vergisinin məbləği ilə təxirə salınmış vergi aktivinin məbləğinin cəmidir.

Başqa bir formada da aydınlıq gətirək:

- *Təxirə salınmış vergi aktivi* - mühasibat uçotuna nisbətə dövlət büdcəsinə müvəqqəti olaraq artıq (çox) hesablanmış vergi ki-

mi hesab edilən məbləğdir.

- *Təxirə salınmış vergi öhdəliyi* - mühasibat uçotuna nisbətə dövlət büdcəsinə müvəqqəti olaraq az hesablanmış kimi hesab edilən məbləğdir.

Digər bir formada da göstərik:

- *Təxirə salınmış vergi aktivi* - maliyyə hesabatında bu məbləği indi müvəqqəti təxirə salınmış kimi ona görə hesab edilir ki, hazırda dövlət büdcəsinə artıq hesablanan vergi kimi hesab edilən məbləği gələcək maliyyə hesabatında dövlət büdcəsinə hesablanan verginin məbləğindən azaldacaqlar. Çünki gələcəkdə əksinə olacaq, əvvəllər müvəqqəti təxirə salınan vergi aktivini, yəni əvvəllər dövlət büdcəsinə artıq hesablanmış kimi hesab edilən verginin məbləğini hazırda maliyyə hesabatında dövlət büdcəsinə az hesablanmış kimi hesab edilən verginin məbləğinin üzərinə gəlməklə bərabərliyi təmin edəcəklər.

- *Təxirə salınmış vergi öhdəliyi* - maliyyə hesabatında bu məbləği indi müvəqqəti təxirə salınmış kimi ona görə hesab edilir ki, hazırda dövlət büdcəsinə az hesablanan vergi kimi hesab edilən məbləği gələcək maliyyə hesabatında dövlət büdcəsinə hesablanan verginin məbləğinin üzərinə gələcəklər. Çünki gələcəkdə əksinə olacaq, əvvəllər müvəqqəti təxirə salınan vergi öhdəliyini, yəni əvvəllər dövlət büdcəsinə az hesablanan vergi kimi hesab edilən məbləği hazırda maliyyə hesabatında dövlət büdcəsinə çox hesablanmış kimi hesab edilən verginin məbləğindən çıxmaqla bərabərliyi təmin edəcəklər.

Davamı növbəti sayımızda

vergi təqvim

OKTYABR						
I	II	III	IV	V	VI	VII
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Qeyd: *Verginin ödənilmə və bəyannamənin verilmə müddətinin sonuncu günü təqvimdə göy rənglə seçilmişdir. Həmin gün istirahət və ya bayram gününə düşdüyü halda, növbəti iş gününə keçirilmişdir.*

Ödənilən vergi:

17 oktyabr - «(1)» və «(2)».
21 oktyabr - «(1-1)», «3», «4», «8», «9», «10.1», «10.2», «10.3» və «11».

«(1) və (2)» - **Gəlir və mənfəət vergisi:** Gəlir və mənfəət vergisi üzrə hesabət dövrü təqvim illidir. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar rüb qurtarıqdan sonra 15 gündən gec olmayaraq cari ödəmələri dövlət büdcəsinə ödənilməlidir. Bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlar mənfəət vergisini yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödəyirlər. Cari vergi ödəmələri vergi illi üçün vergi ödəyicisinin tutulan verginin məbləğinə aid edilir.

Vergi ödəyicisi illi ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini öz seçiminə əsasən aşağıda göstərilən iki mümkün metoddan birinə uyğun müəyyən tədrif edə bilər.

Birinci metod: Her rüb üçün cari ödəmələrin məbləği əvvəlki vergi illində hesablanmış verginin 1/4 hissəsi məbləğində müəyyən edilir.

İkinci metod: Cari rübdəki gəlirin məbləği keçən ilin ümumi gəlirində (gəlirdən çıxılan məbləğlər nəzərə alınmadan) verginin xüsusi çəkisini göstərən əmsalə vurulmaqla müəyyən edilir.

Bu zaman vergi ödəyicisi illi ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyənləşdirməyin yuxarıdakı iki mümkün metodundan birini seçir və hər il aprel ayının 15-dən gec olmayaraq bu barədə vergi orqanına məlumat verir. Vergi ödəyicisi cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyənləşdirən məlumat vermədiyi halda, vergi orqanı birinci metodu tətbiq edir.

Vergi ödəyicisi cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyənləşdirmək üçün ikinci metodu seçdiyi halda, hər rüb başa çatdıqdan sonra 15 gün ərzində mənfəətdən və ya gəlirdən hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi orqanına arayış təqdim etməlidir, əks halda, vergi orqanı birinci metodu tətbiq edir.

Əvvəlki vergi illində fəaliyyəti olmayan və növbəti vergi illində fəaliyyət göstərən, habelə yeni yaradılmış və fəaliyyət göstərən vergi ödəyiciləri mənfəət və ya gəlir vergisi üzrə cari vergi ödəmələrini təqvim illi ərzində rüblər üzrə artan yekunla hesablamalı, cari vergi ödəmələrinin məbləği mənfəətdən və ya gəlirdən verginin məbləğinin 75 faizindən az olmamalı, rüb başa çatdıqdan sonra 15 gün ərzində cari vergi ödəmələrini aparmalı və rüb ərzində mənfəətdən və ya gəlirdən hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi orqanına arayış təqdim etməlidir.

«(1-1)» - **Gəlir vergisi (xüsusi notariuslar üzrə):** Xüsusi notariusların gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü rübdür. Xüsusi notariuslar tərəfindən hər ay ərzində aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əla-

qədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) 10 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablanmış, hesablannmış vergi məbləği növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir. Xüsusi notariuslar tərəfindən aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) hesablanan gəlir vergisi barədə «Xüsusi notariusun gəlir vergisi bəyannaməsi» hər rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməlidir.

«3» - **Əlavə dəyər vergisi:** ƏDV üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. ƏDV ödəyən vergi ödəyicisi ƏDV-nin bəyannaməsini hər hesabət dövrü üçün hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq qeydiyyatda olduğu vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«4» - **Aksiz vergisi:** Aksizlər üzrə hesabat dövrü təqvim ayıdır. Aksizli mallar istehsal edildikdə hər hesabət dövrü üçün vergi tutulan əməliyyatlar üzrə aksizlər hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməli və vergi orqanına bəyannamə verilməlidir.

«8» - **Mədən vergisi:** Mədən vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Mədən vergisinin ödəyicisi hesabat ayı üçün faydalı qazıntılardan çıxarıldığı aydan sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergini ödəyir və bəyannamə verir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilir və bələdiyyələrə mədən vergisinin bəyannaməsi verilir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarına kəpik-kirəmit gilləri, tikinti qumları, çınqıl xammalı aid edilir.

«9» - **Sadəleşdirilmiş vergi:** Sadələşdirilmiş vergi üzrə hesabat dövrü rübdür. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olan şəxs hesabat rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq ödənilməli olan verginin məbləği haqqında vergi orqanına bəyannamə verir və həmin müddətdə vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«10.1» - **Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi:** Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan ƏDV və sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin bu ödəmələr üzrə hesabat dövrü vergi illi, digər vergi ödəyicilərinin hesabat dövrü isə rübdür.

Muzdlu işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar muzdlu işləyən fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir vergisini hesablamalı və hesablanmış

məbləği növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər. Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergilər barədə bəyannaməni ƏDV və sadələşdirilmiş verginin ödəyiciləri hesabət illindən sonrakı ilin yanvar ayının 31-dən gec olmayaraq, digərləri isə hesabat rübü başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

«10.2» - **Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə ödəmə mənbəyində tutulan vergi:** Həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə bağlanmış sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə aparılan ödəmələrdən ödəmə mənbəyində tutulan verginin hesabat dövrü rübdür.

Həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə bağlanmış sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə sığorta haqları ödəyən sığortaçılar fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir vergisi hesablamalı və hesablanmış vergini növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməli və gəlirin ödənilməli rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

«10.3» - **Ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər:** ƏDV və sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin muzdlu işlə əlaqədar aparılan ödəmələri istisna olmaqla, ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər üzrə hesabat dövrü rübdür. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar qeyri-dövlət pensiyaları və ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunan digər ödəmələri verərək bu gəlirdən vergi tutmalı, tutulmuş məbləği gəlirin ödənilməli rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməli və həmin müddətdə bəyannaməni vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

«11» - **Dövlət rüsumu:** Dövlət rüsumu üzrə hesabat dövrü rübdür. Notariat hərəkətlərinə görə, dövlət rüsumu notarius tərəfindən qəbul edilərək İki bank günü ərzində, Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərində aparılan konsul əməliyyatları üçün alınan dövlət rüsumu bir ay ərzində, digər dövlət rüsumları isə tutulduqdan sonra bir bank günü ərzində dövlət büdcəsinə köçürülür.

«Dövlət rüsumu haqqında» Qanunda nəzərdə tutulmuş dövlət rüsumunu tutan şəxslər hesabat rübündən sonrakı ayın 20-dək dövlət rüsumunun tutulması barədə hesabatları vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

Gənc kadrların inkişafı Vergilər Nazirliyinin diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təsdiq etdiyi «Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyasında müasir inkişaf tələblərinə cavab verəcək vergi sisteminin formalaşdırılması üçün insan resurslarının idarə edilməsi sahəsində təkmilləşdirmə işlərinin aparılmasına xüsusi əhəmiyyət verilmişdir. Vergi orqanlarına müsbətiq yolu ilə xidmətə qəbul edilən şəxslərin staj keçmələrinin düzgün təşkili məqsədilə vergilər nazirinin 19 iyul 2013-cü il tarixli əmri ilə «Vergi orqanlarında stajkeçmə qaydaları»nın təsdiq edilməsi gənc kadrların inkişafı sahəsində nazirliyin atdığı əməli addımlardandır.

Vergi orqanlarında stajkeçmə QAYDALARI

Fəsil 1. Ümumi müddəalar

1.1 «Vergi orqanlarında stajkeçmə qaydaları» (bundan sonra - Qaydalar) Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə, «Dövlət qulluğu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikasının 12 iyun 2001-ci il tarixli 141-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş «Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə»yə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 15 aprel 2005-ci il tarixli 222 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Dövlət vergi orqanlarına işə qəbul olunmaq üçün namizədlərin müsabiqəsinin keçirilməsi haqqında Əsasnamə»yə müvafiq olaraq hazırlanmışdır.

1.2 Bu Qaydalar dövlət vergi orqanlarına (bundan sonra - vergi orqanlarına) stajçı kimi xidmətə qəbul edilmiş şəxslərin staj keçmələrini və onların kuratorlarının fəaliyyətini və bununla bağlı digər məsələləri tənzimləyir.

Fəsil 2. Əsas anlayışlar

2.1 Stajçı - vergi orqanlarına müsabiqə yolu ilə, peşəkarlıq səviyyəsinə və müvafiq əmək funksiyasını icra etmək bacarığını yoxlamaq məqsədilə xidmətə qəbul edilən şəxs.

2.2 Staj müddəti - stajçıya vəzifəyə təyin olunduğu tarixdən müəyyən edilmiş 1 il müddət.

2.3 Kurator - staj müddəti ərzində bu Qaydalara uyğun olaraq təyin edilən, stajçının işini istiqamətləndirən, fəaliyyətini nəzarət edən və staj müddəti qurtarıldıqdan sonra stajçının vergi orqanlarında xidmətə qəbul edilməsinin məqsəduyğun olub-olmadığı barədə tövsiyə təqdim edən vəzifəli şəxs.

2.4 Tövsiyə - stajçının vergi orqanlarında xidmətə qəbul edilməsinin məqsəduyğun olub-olmamasını müəyyən edən sənəd.

2.5 İkili hazırlıq kursu - staj müddəti ərzində stajçının nəzəri biliklərinin təkmilləşdirilməsi üçün cəlb olunduğu təlim.

Fəsil 3. Stajçı və kuratorun fəaliyyəti

3.1 Staj müddətində stajçının fəaliyyətinə nəzarət etmək üçün struktur bölmənin təcrübəli vəzifəli şəxslərdən biri kurator təyin olunur.

3.2 Stajçı staj müddəti ərzində kuratorun nəzarəti altında fəaliyyət göstərir, vəzifə təlimatları, tutduğu vəzifənin fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun aidiyyəti normativ hüquqi aktlarla tanış olur və öyrənir.

3.3 Stajçı staj müddəti ərzində Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzində ilkin hazırlıq kursuna cəlb edilir və kursun yekun nəticəsi stajçının müstəqil xidmətə buraxılması zamanı nəzərə alınır.

3.4 Staj müddəti ərzində icra intizamının pozulmasına görə stajçıya intizam tənbehi təcridi tətbiq edilərkən onun stajçı olması nəzərə alınır və onun kuratorunun məsuliyyət məsələsinə baxılır.

3.5 Stajçı xidmətə qəbul edildikdən sonra beş gün ərzində ona kurator təyin olunur.

3.6 Kurator nazirliyin aparatında vergilər nazirinin və ya müəyyən olunmuş bölgü üzrə aidiyyəti nazir müavininin, yerli orqanlarda isə həmin orqanın rəisinin əmri ilə təyin olunur. İş yeri dəyişmiş stajçıya yeni iş yerində yeni kurator təyin olunur.

3.7 Staj müddətində iş yeri dəyişdirilmiş stajçının əvvəlki kuratorunun tövsiyəsi sonuncu iş yerindəki kurator tərəfindən alınır və tövsiyələr birlikdə vergi orqanının rəhbərlərinə təqdim olunur.

3.8 Struktur bölmənin və ya struktur vahidinin rəhbəri stajçının staj müddətinin bitməsinə 5 gün qalmış onun haqqında tərtib olunmuş tövsiyəni vergilər nazirinə təqdim edir.

3.9 Staj müddətinin sonunda tövsiyə müsbət olarsa,

stajçı tutduğu vəzifəyə və ya uyğun digər vəzifəyə təyin olunur və müstəqil xidmətə buraxılır. Tövsiyə mənfəi olarsa, stajçının vergi orqanlarında xidmətinə qanunamüvafiq qaydada xitam verilir.

Fəsil 4. Stajçının əsas vəzifələri

4.0 Stajçı:

4.0.1 Aidiyyəti hüquqi aktların tələblərinə və onunla bağlanmış əmək müqaviləsinin şərtlərinə əməl etməyə;

4.0.2 «Vergi işçisinin etik davranış kodeksi»nin tələblərinə əməl etməyə;

4.0.3 Rəhbər vəzifəli şəxslərin və kuratorun tapşırıqlarını öz səlahiyyətləri çərçivəsində vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirməyə;

4.0.4 «Vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin geyim daşımaya qaydaları»nın 2.2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada geyinməyə;

4.0.5 Həvalə edilən işləri kuratorla məsləhətləşməklə icra edərək nəticəsi barədə kuratora məlumat verməyə;

4.0.6 Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələri yerinə yetirməyə borcludur.

Fəsil 5. Kuratorun əsas vəzifələri

5.1 Kurator:

5.1.1 Stajçıya vəzifə borcunu yerinə yetirərək qarşıya çıxan məsələlərin həlli barədə qanunauyğun məsləhət verməyə;

5.1.2 Staj müddətinin qurtarmasına 10 gün qalmış stajçının vergi orqanlarında işə götürülməsinin məqsəduyğun olub-olmaması barədə yazılı formada vergi orqanının rəhbərinə tövsiyə təqdim etməyə;

5.1.3 Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələri yerinə yetirməyə borcludur.

5.2 Kurator tövsiyədə əks olunmuş məlumatlara görə məsuliyyət daşıyır.

5.3 Kurator stajçının fəaliyyətinə və stajçının icra intizamına riayət etməsinə birbaşa nəzarət edir.

Fəsil 6. Əlavə müddəalar

6.1 Tövsiyədə aşağıdakı məlumatlar əks etdirilməlidir:

6.1.1 staj dövrü ərzində stajçının gördüyü işlər;

6.1.2 ikin hazırlıq kursunun nəticələri;

6.1.3 icraçılıq, bilik və bacarıq səviyyəsinin xarakterizəsi;

6.1.4 staj müddəti ərzində yol verilmiş nöqsanlar.

6.2 Tövsiyənin nümunəvi forması bu qaydalara əlavə olunur.

6.3 Stajçı barədə daha dolğun məlumat əldə olunması və tövsiyədə əks olunmuş məlumatların dəqiqləşdirilməsi zərurəti yarananda kurator əlavə söhbət aparılması üçün İnsan resursları idarəsinə dəvət olunur.

6.4 Tövsiyə formaya uyğun hazırlanmadıqda və ya tövsiyədə təhrif olunmuş məlumatlar aşkar olunduqda Vergilər Nazirliyinin İnsan resursları idarəsi tərəfindən geri qaytarılır və göndərən struktur bölmənin rəisi tövsiyəni hazırlayan kurator barədə məsuliyyət tədbiri görür.

6.5 Stajçı ona bərabər digər vəzifəli şəxslərlə qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla eyni hüquqlara malikdir.

6.6 Stajçıya iş yerində vəzifə borclarını yerinə yetirməsi üçün ona bərabər digər vəzifəli şəxslərə uyğun şərait yaradılır.

6.7 Daimi xidmətə qəbul edildiyi gün işçiyə xüsusi rütbə verilir və rütbədə xidmət illi həmin gündən hesablanır.

6.8 Bu qaydaların pozulmasına görə vergi orqanlarının rəhbərləri, vəzifəli şəxsləri və stajçılar məsuliyyət daşıyırlar.

Staj müddətinin başa çatması ilə əlaqədar stajçıya verilən tövsiyənin forması (Vergi orqanlarında stajçı kimi xidmətə qəbul edilmiş şəxslərin stajkeçmə Qaydalarına əlavə)

(stajçının iş yeri, vəzifəsi, soyadı, adı, atasının adı)

staj dövründə fəaliyyətinin nəticəsi haqqında

TÖVSIYƏ

(stajçının ilkin hazırlıq kursunda iştirak müddəti və yekun nəticəsi)

(staj müddətində tapşırılmış işlər və nəticəsi barədə məlumat, məsələn: icra etdiyi kameral və ya səyyar vergi yoxlamalarının, operativ vergi nəzarəti tədbirlərinin sayı və nəticəsi; vergi borclarının ödənilməsinə və məhkəmələrdə iştirakının sayı və nəticəsi; məlumatlandırma tədbirlərində iştirakı; qeydiyyatda aldığı və icra etdiyi sənədlərin sayı, keyfiyyəti və s. spesifik sahələrdə işləyənlər üçün sahənin əsasnaməsinə uyğun hazırlanır)

(qiymətləndirilə biləcək digər nailiyyət və uğurlar, qəbul edilmiş təkliflər və s. əgər yoxdursa əlavə tədbirlərdə iştirak etmədiyi qəbul edilmiş təklif və digər nailiyyətlərinin olmadığı qeyd edilməlidir)

(staj müddəti ərzində fəaliyyətinin qiymətləndirməsinin nəticələri)

(staj müddətində buraxılmış nöqsanlar və görülmüş tədbirlər; nöqsan olmadığı və ya tədbir görülmədiyi halda qeyd olunmalıdır)

(kuratorun iş yeri, vəzifəsi, imzası və imza tarixi)

beynəlxalq panoram

Qazaxıstanda torpaq vergisi arta bilər

Kənd təsərrüfatı naziri Asiljan Mamıtbekov ölkədə torpaq vergisinin artırılması ilə bağlı təkliflə çıxış edib.

A.Mamıtbekovun fikrincə, bu tədbirlər torpaqlardan məqsədsiz istifadə hallarının aradan qaldırılmasına imkan verəcək.

Nazir qeyd edib ki, Qazaxıstanda heyvandarlıq sahəsindəki əsas problem torpaqların çatışmazlığıdır. Qazaxıstanın böyük torpaq sahələrinə malik olmasına baxmayaraq, heyvandarlıqla məşğul olan fermerlərə torpaq və otlaqlar çatışmır. Torpağı olan şəxslər isə müxtəlif səbəblərdən heyvandarlıq

la məşğul olmurlar: onların ya heyvanları, ya istəkləri və ya imkanları yoxdur.

Nazirlik yaranmış ziddiyyətli vəziyyətdən iki çıxış yolu görür: torpaqların səmərəli istifadəsi üçün iqtisadi əsasların yaradılması və torpaqların rəşional istifadəsi üzərində inzibati nəzarətin artırılması. Birinci

halda söhbət ümumi vergi yükünü artırmadan torpaq vergisinin artırılması ilə bağlı qərarın verilməsindən gedir. Torpaq vergisinin artırılmasının mümkün variantlarından biri kimi, ƏDV və fərdi gəlir vergisindən başqa, bütün vergilərin birləşdirilməsi mexanizmi nəzərdə tutulur. A.Mamıtbekov bildirib ki, ƏDV və fərdi gəlir vergisindən başqa, bütün vergiləri bir tədiyyə növündə birləşdirmək və onu torpağın hər hektarına bağlamaq lazımdır. Bu vergini təyin etmək, hesablamaq və idarə etmək asandır. Daha vacibi isə budur ki, torpaqdan istifadə etmədən bu vergini ödəmək mümkün deyil.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin rəhbəri qeyd edib ki, hazırda bir hektar torpağa vergi cəmi 7 təngə (1 USD = 153,3 təngə) təşkil edir. 10 min hektar torpağın sahibi ildə cəmi 70 min təngə ödəyir. Əgər həmin şəxs torpaqdan istifadə etmirsə, əməkhaqqı ödəmirsə və gəlirlərə malik deyilsə, o heç bir başqa vergiləri də ödəmir.

ABŞ-da vergi yığımında artım müşahidə olunur

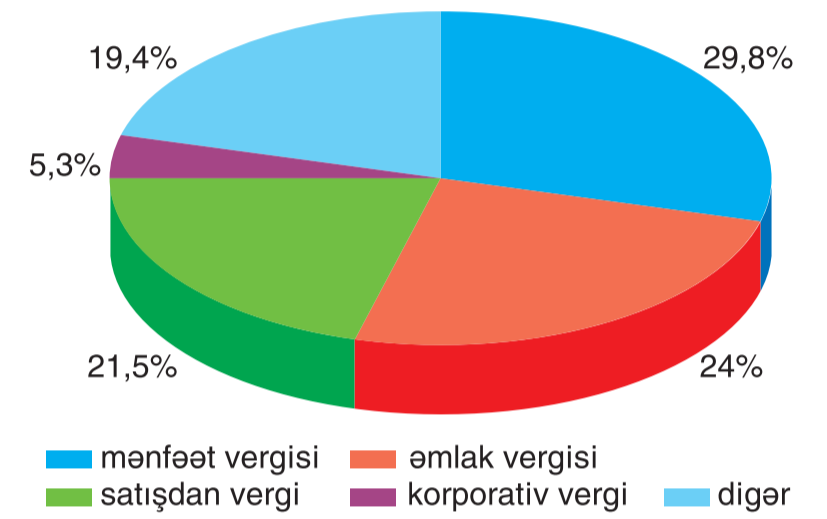
Bu ilin ikinci rübündə ABŞ-da statlar və yerli idarəetmə orqanları tərəfindən yığılan vergilərin məbləği 382,2 milyard dollara çatmışdır ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7,2% çoxdur. ABŞ-in Statistika Bürosunun yaydığı rüblük məlumatda qeyd olunduğuna görə, artıq dalbadal 15-ci təqvim rübüdür ki, vergi yığımının məbləğində artım müşahidə olunur.

Cari hesabat dövründə daha çox artım fərdi mənfəət vergisində olub - keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 18,2%. Yığılmış mənfəət vergisinin ümumi məbləği isə 114 milyard dollar təşkil edib. İkinci rübə də yığılmış korporativ verginin məb-

ləği 20 milyard dollardan artıq olub ki, bu da 2012-ci ilin ikinci rübü ilə müqayisədə 14,5% artım deməkdir. Satışdan vergi üzrə dövlət büdcəsinə 82,2 milyard dollar vəsait köçürülüb və bu vergi növü üzrə 4,2% artım qeydə alınıb.

Hesabat dövründə əmlak vergisinin yığımında da artım olub və daxilolmanın məbləği 92 milyard dollara yaxınlaşıb. Ümumi proporsional təhlilə görə, 2013-cü ilin ikinci rübündə ABŞ büdcə gəlirlərinin məbləğində fərdi mənfəət vergisinin xüsusi payı 29,8%, əmlak vergisinin xüsusi payı 24%, satışdan verginin xüsusi payı 21,5%, korporativ verginin xüsusi payı 5,3%, digər daxilolmaların xüsusi payı isə 19,4% olub.

ABŞ-in büdcə gəlirlərində vergilərin nisbəti (2013-cü ilin ikinci rübü)

Yaponiyada satışdan vergi artırılır

Ölkədə 2014-cü ilin aprelindən bu vergi növünün dərəcəsinin 5%-dən 8%-ə qaldırılması planlaşdırılır. Belə bir artım mühafizəkar Yaponiya iqtisadiyyatı üçün radikal addım hesab edilir və bu sahədə son 15 ildə edilmiş ən böyük dəyişiklik sayılır. Ümumiyyətlə, analitiklər ölkənin Baş naziri Sinzo Abenin atdığı cəsarətli addımların öz real bəhrələrini verdiyini qeyd edirlər. Məhz onun müdaxilələri sayəsində ölkədə son 10 ildə müşahidə edilən deflyasiya xeyli səngimişdir. Avqust ayında Yaponiyada qiymətlərin artımı 0,9% olmuşdur.

Bununla belə, hökumət başçısının qarşısında duran ciddi vəzifələrdən biri milli borcun nəzarətdə saxlanılmasıdır. Hazırda Yaponiyanın büdcə kəşiri 10 trilyon dollardan artıqdır. Yaponiyada satışdan verginin dərəcəsinin artırılması ilə bu problemin həll olunacağına ekspertlər o qədər də böyük ümid bəsləmir. «Bu, yalnız büdcə kəşirinin artım tempini yavaşıtmağa yardım edə bilər», - «Standard & Poor's» agentliyinin nümayəndəsi Takaxira Ohava demişdir. Gözlənilir ki, hökumət büdcə kəşirini azalda bilməyə, «Standard & Poor's» Yaponiyanın reytingini aşağı sala bilər.

Çində kiçik biznes ƏDV-dən azad edilir

Çinin 6 milyon kiçik müəssisəsi əhəmiyyətli vergi güzəştləri alacaq. Hökumət bununla ölkənin işgüzar həyatını aktivləşdirməyi nəzərdə tutur. Çin Xalq Respublikasının Dövlət Şurasının rəsmi bəyanatında bildirilir ki, aylıq dövriyyəsi 20 min yuandan (1 USD = 6,1 yuan) az olan bütün müəssisələr əlavə dəyər vergisinin ödənişindən və sahibkarlıq fəallığına yığımdan azad ediləcək.

Çində qeyri-maddi aktivlərlə ticarət və xidmət əməliyyatları 20% həcmində sahibkarlıq fəallığına görə vergiyə cəlb edilir. Mal-əmtəə ilə ticarət əməliyyatları isə 17% həcmində ƏDV-yə cəlb olunur. Güman edilir ki, yeni tədbir Çinin 6 milyonədək kiçik və orta müəssisəsinin fəallığına, eləcə də bu müəssisələrdə işləyən 20 milyonədək işçinin sosial vəziyyətinə müsbət təsir göstərəcək.

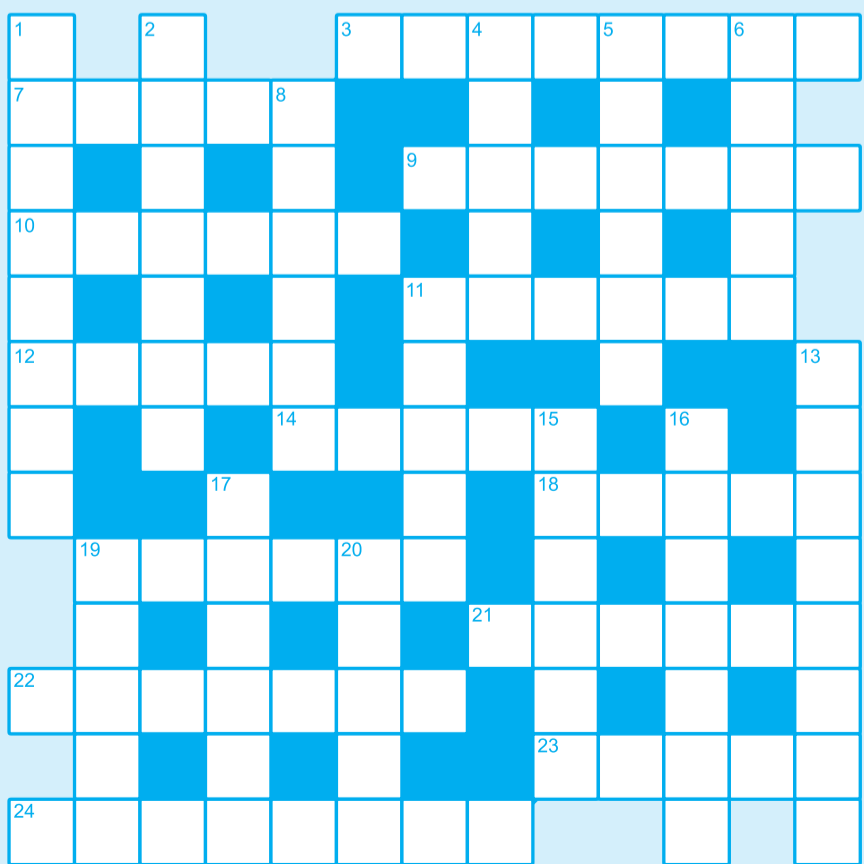
Kiçik və orta müəssisələr Çin iqtisadiyyatının təməlini təşkil edir. Sahibkarların vergi yükünün azaldılması ölkənin inkişafı üçün iqtisadi amilləri möhkəmləndirməyə imkan verəcək. Qeyd edilməlidir ki, son 4 ildə ölkədə iqtisadi artım göstəriciləri bir qədər azalıb.

Litvanın vergi sistemində dəyişikliklər

Hökumətin uzun müzakirələrdən sonra vergi qanunvericiliyinə etdiyi dəyişikliklərə görə, Litvada növbəti ildən istilik sistemində və dərman preparatlarına, 2015-ci ildən isə mehmanxana xidmətlərinə ƏDV-nin güzəştləri tətbiq ediləcək.

Seym 2014-cü ildən istilik sistemində 9%-lik güzəştlə ƏDV

dərəcəsinin tətbiqinə icazə verib. Dərman preparatları və tibbi ləvazimatlara isə 5%-lik güzəştlə dərəcə qeyri-məhdud müddətədək uzadılıb. Hesablamalara görə, bu güzəştlər dövlət büdcəsinə təxminən ildə 384 milyon litə (1 EUR = 3,4 lit) başa gələcək. Yeni dəyişikliklərə əsasən, mehmanxanalar üçün 9%-lik güzəştlə dərəcə 2014-cü ildən deyil, 2015-ci ildən tətbiq olunacaq.

krsovvord

Yuxarıdan aşağı:

- 1.Əsası 1899-cu ildə İsveçrəli Xuan Qamper tərəfindən qoyulmuş ən qədim İspaniya futbol klublarından biri;
- 2.Milli simli musiqi aləti;
- 3.«Pop Kraliça» ləqəbli amerikalı müğənni, aktrisa, rejissor, bəstəkar, rəqqasə;
- 4.Tarixi Azərbaycan ərazisində Urmiya gölünün sahilində yazılı mənbələrdə qeyd olunan mərkəzləşdirilmiş dövlət;
- 5.Populyar televiziya aparıcısının adı;
- 6.Mətn və illüstrasiyaların çapı üçün forma;
- 10.Fotoaparət markası;
- 11.Nəqliyyat vasitələrində gediş haqqının hesablanması üçün quraşdırılmış cihaz;
- 14.Məşhur rusiyalı admiral (1802-1855);
- 15.Amerikalı astronautın soyadı (1924-1993);
- 16.Gürcüstan kraliçası;
- 19.Mizrabla çalınan simli musiqi aləti;
- 20.Sakit okeanın cənub hissəsində yerləşən Niue adasının inzibati mərkəzi.

Soldan sağa:

- 3.Zəruri məlumatların yadda saxlanılmasını asanlaşdırın xüsusi üsul və tərzlərin toplusu;
- 7.Durnakimilər dəstəsinin siğırçı durnalar fəsiləsinə aid yeganə quş növü;
- 8.Müasir mobil telefonların əməliyyat sistemi;
- 9.Elektrik mühərrikinin hərəkətsiz hissəsi;
- 10.İş otağı;
- 12.Respublikamızda şəhər;
- 13.Cəfər Cabbarlının pyesi;
- 17.Müəyyən sistemlə yığılıb ümumi proqram əsasında albom və ya kitab şəklində tərtib edilən coğrafiya xəritələri məcmuəsi;
- 18.Rusiyanın Saratov vilayətində şəhər;
- 21.Akademik realist fransız rəssamının adı (1825-1905). Dünya rəssamlıq tarixində insan bədəninə ən gözəl və dəqiq təsvir etmiş rəssam kimi dəyərləndirilir;
- 22.Xalq arasında «Neftçi Qurban» adı ilə məşhur olan mühəndisin soyadı (1926-1994);
- 23.Mis üzərində iynə ilə cızılmış və sonra basma üsulu ilə yaranmış qravürlər;
- 24.«Böyük dayaq» romanının müəllifinin soyadı.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Bankomat; 2.Salahov (Tahir); 4.Fanta; 5.Tayfun; 6.Kredo; 8.Omonim; 11.Kanal; 13.Ekautinq; 15.Oreada; 16.Antonim; 17.Freska; 19.Pyexa (Edita); 20.Afina. **Soldan sağa:** 3.Bifşteks; 7.Atamo; 9.Snayper; 10.Kratos; 11.Karuzo (Enriko); 12.Maori; 14.Manqo; 18.Renta; 19.Portal; 21.Mamont; 22.Şekspir (Uilyam); 23.Anion; 24.Naqasaki.

Vergilər Nazirliyinin kollektiv Vergi Audit Departamentinin əməkdaşı **Vüsalə Əmirullayevanın** vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

idman

Rusiya Azərbaycandan cəmi bir xalla qayıtdı

2014-cü ildə Brazilyada təşkil olunacaq dünya çempionatının seçmə mərhələsi çərçivəsində oktyabrın 15-də futbol üzrə Azərbaycan və Rusiya milli komandaları arasında sonuncu oyun keçirilmişdir. «Bakcell Arena»da keçirilmiş oyunu serbiyalı baş hakim Milorad Mazić idarə etmişdir.

Oyunun birinci hissəsinin 16-cı dəqiqəsində Rusiya yığmasının futbolçusu Roman

Şirokov hesabı açmışdır. Millimizin oyuna ikinci hissədən qatılmış üzvü Vaqif Cavadov matçın 90-cı dəqiqəsində hesabı bərabərləşdirmişdir -1:1. Xatırladaq ki, bundan əvvəl futbolçularımız Şimali İrlandiya komandasına 2:0 hesabı ilə qalib gəlmişdilər. Beləliklə, Azərbaycan yığma komandası son iki oyunda 4 xal qazanaraq seçmə oyunlarda qrup yarışlarını 4-cü pillədə başa vurmuşdur.

Azərbaycan samboçusu dünya çempionudur

Yunanstanın Saloniki şəhərində yeniyetmələr və gənclər arasında sambo üzrə dünya çempionatı başa çatmışdır.

Yarışın son günündə Azərbaycan yığma komandasının aktivinə qızıl medal əlavə

olunmuşdur. Yeniyetmələrin turnirində Fudad Məmmədov (56 kq) finalda rusiyalı Vladimir Alekseyevə qalib gələrək ən yaxşı nəticəyə nail olmuşdur. Xatırladaq ki, bundan əvvəl Pərviz Şükürov (68 kq) bürünc medal qazanmışdır.

Boksçularımız dünya çempionatında uğurla çıxış edirlər

Qazaxıstanın Almatı şəhərində usta boksçular arasında dünya çempionatı davam edir.

Yarışda Azərbaycanı təmsil edən boksçu Pərviz Bağirov (69 kq) Yu-Jen Vanqla (Çin) görüşmüşdür. Döyüş vaxtından əvvəl idmançımızın xeyrinə başa çatmışdır. İkinci raundda nöqədəna düşmüş rəqib döyüşü davam etdirə bilməmişdir. Çempionatın 1/16 finalında P.Bağirov moldovalı Vasili Belousla üz-üzə gələcək. Digər boksçumuz Rauf Rəhimov (81 kq) polşalı Mateuş Triklə qarşılaşacaq.

Qeyd edək ki, idmançılarımız Elvin İsayev (60 kq) və Heybətulla Həcəliyev də (64 kq) birinci turu qələbə ilə başa vurmurlar.

Gənc cüdoçularımız dünya birinciliyində iştirak edəcəklər

Oktyabrın 23-dən 27-dək Sloveniyanın paytaxtı Lyublyanada gənc cüdoçular arasında dünya birinciliyi keçiriləcək.

Yarışda ölkəmizi cüdo üzrə milli komandamızın baş məşqçisi Hacığa Hacıəhmədovun rəhbərliyi altında on idmançıdan ibarət heyət təmsil edəcək.

Heyətdə Mehman Sadiqov, Davud Məmmədov (hər ikisi - 55 kq), Oruc Vəlizadə, Rəşad Ruffullayev (60 kq), Cəlil Cəlilov (66 kq), Afif Səfərlı, Hüseyn Rəhimli (73 kq), Abdulhaq Rəsullu, Məmmədəli Mehdiyev (81 kq) və Firudin Dadaşov (90 kq) yer almışlar. H.Hacıəhmədov çempionat ərəfəsində bildirmişdir ki, bu yarışda

hədəf avqustda ABŞ-in Mayami şəhərində təşkil olunmuş birincilikdə yeniyetmələrimizin göstərdiyi uğuru Sloveniyada bir daha təkrarlamaqdır. Xatırladaq ki, ABŞ-da idmançımız Natiq Qurbanlı (50 kq) bütün rəqiblərini məğlub edərək Azərbaycan cüdosunda ilk dünya çempionu kimi tarixə düşmüşdür.

mozaika

Nobel mükafatlarının yeni laureatları

dayarlar

Sevindiricidir ki, laureatlar arasında türk diplomat Əhməd Üzümcü də var. Bu nüfuzlu mükafat Əhməd Üzümcünün baş direktoru olduğu «Kimyəvi silahların qadağan edilməsi qrupuna» (OPCW) verilib. Ədəbiyyat sahəsində isə builki mükafata Kanada yazıçısı, 82 yaşlı xanım Əlis Manro layiq görülüb.

Nobel mükafatının tarixinə qısa səyahət

Dinamiti kəşf edən İsveçli kimyaçı Alfred Nobelın sərəvətini fonda bağışladığını eşidən qohumları məhkəmə vasitəsilə onun vəsiyyətinə etiraz etmişdilər. Beləliklə, ilk Nobel mükafatı ixtiraçının ölümündən düz 5 il sonra sahiblərinə təqdim olunub.

Dörd elm xadimi iki dəfə Nobel mükafatı qazanıb. Amerikalı Con Bardeen 1956 və 1972-ci il-

lərdə fizika üzrə Nobel mükafatına layiq görülüb. İngilis kimyaçı Frederik Sanger 1958 və 1980-ci illərdə Nobel mükafatı alıb. Amerikalı kimyaçı Linus Paulinq fərqli nominasiyalarda 1954-cü ildə kimya üzrə Nobel mükafatı, 1962-ci ildə isə Nobel Sülh mükafatı alıb. İki dəfə Nobel mükafatı almış ən məşhur qadın elm xadimi Mariya Kuridir. Mariya Kuri 1903-cü ildə radiasiya tədqiqatlarına görə, 1911-ci ildə kimyəvi elementlər - polonium və radiumun tapılmasına görə mükafat alıb.

Son Nobel ədəbiyyat mükafatını almış kanadalı yazıçı Əlis Manro ilə birlikdə Nobel mükafatlı qadınların sayı 45 nəfər olub. Onların arasında yalnız 16 nəfər elm üzrə qalib olub. Qadınlara elm nominasiyasında verilən Nobel mükafatları üç faiz təşkil edir. Mükafatdan imtina edənlər də

olub. Vyetnamlı məşhur siyasi xadim Le Duc Tho ölkəsindəki vəziyyəti əsas götürərək mükafatı qəbul etməyib. Fransız yazıçı Jan-Pol Sarrtr isə hər cür rəsmi mükafata qarşı olduğu üçün Nobel mükafatından imtina edib. Elm nominasiyalarında mükafatlardan imtina hallarına rast gəlinməyib.

Hitler Almaniyasında isə alman elm adamlarının Nobel almağı qadağan olunub. 1938-39-cu illərdə iki kimya, bir tibb üzrə olmaqla üç alman elm xadiminin namizəd olmasına baxmayaraq, onlar mükafat ala bilməyiblər.

Üç elmi nominasiyada ən çox Nobel mükafatı alan ölkələr arasında ABŞ ön sıradadır. Fizika, kimya və tibb sahəsində mükafatların 43 faizi ABŞ-dan olan elm adamlarına verilib. Sonrakı yerlərdə müvafiq olaraq Almaniya, İngiltərə və Fransa qərarlaşıb.

Futbolun «Qızıl ayağı»

xoş xəbar

Dünya futbolunun nadir şəxsiyyətlərindən biri, hazırda İstanbul «Qalatasaray» komandasında gənclik şövqü ilə oynayan 36 yaşlı Didye Droqba «Golden Foot 2013» mükafatını qazanıb. Əslən Kot-d'İvuardan (Fildişi Sahilləri) olan Droqbanın bu mükafatı almaq üçün əsas rəqibi Madridin «Real» klubundan Kristianu Ronaldu idi (qeyd edək ki, «Golden Foot» mükafatı yaşı 29-a çatmamış oyunçulara verilmir). Mükafata Pirlo, Bekhem, Tre-

zeqe, Kloze, Lempard, Eto' O, Kasilyas və İnyesta kimi məşhur futbol nəhəngləri namizəd idilər. Keçən il onu «PSJ» komandasının hücumçusu, İsveçli Zlatan İbrahimoviç qazanmışdı.

Bizim ölkəmiz üçün əlamətdar məqam isə budur ki, 2013-cü ilin «Golden Foot» mükafatının üzərində «Azerbaïjan Land of Fire» («Azərbaycan Odlar Diyarı») ifadəsi də həkk olunub. Bu, təsadüfi deyil: mükafatın əsas sponsoru respublikamızdır.

«Helikon-opera» Bakıya gəlir

madaniyyat

Moskvanın «Helikon-opera» Musiqili Teatrı noyabrın 2-si və 3-də Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində möhtəşəm proqramla çıxış edəcək

Heydər Əliyev Mərkəzi və Heydər Əliyev Fondunun birgə layihəsi çərçivəsində noyabrın 2-də «Helikon-opera» Musiqili Teatrı «Əbədi sevgi» qala konsertini Moskvada oktyabrın 31-də keçiriləcək premyeradan dərhal sonra Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan tamaşaçılarında təqdim edəcək.

«Əbədi sevgi» qala konserti «Helikon-opera» Musiqili Teatrının bədii rəhbəri, Rusiyanın xalq artisti Dmitri Bertmanın yeni eksperimentidir. Proqramda ötən əsrin, xüsusilə 1960-cı illərin romantik hitləri, müxtəlif nəsillərin sevgi-sevə dinlədiyi lirik musiqilər daxildir. Teatrın solistləri əfsanəvi «Bitlz» qrupunun, Merlin Manro, Tina Törner, Demis Rusos, Adriano Çelentano, Elton Con, Selin Dion, Uitni Hyuston və digər dünya ulduzlarının repertuarından mahnılar ifa edəcəklər. Konsert ümumilikdə 21 mahnıdan ibarətdir. Çoxlarının ilk notlardan tanıdığı «All You Need Is Love», «I Believe in Lo-

ve», «Je suis malade», «Only You», «Lady in Red», «Love Me Tender» də bu mahnılar sırasındadır.

Noyabrın 3-də isə Heydər Əliyev Mərkəzinin səhnəsində İtalyan bəstəkarı Umberto Cordanonun ruh həyatından bəhs edən «Sibir» operası təqdim ediləcək. Bu səhnə əsəri iki gəncin təmtəraqlı çar Peterburqunda başlayıb ölkənin o biri başında - katorqada faciəvi sonluqla bitən sevgi hekayəsi barəsindədir. Quruluşçu rejissor Dmitri Bertmanın səhnələşdirdiyi opera yeddi ildir ki, teatrın repertuarındadır. «Sibir» tamaşası indiyədək Estoniya və Macarıstanda qastrola olub.

Xatırladaq ki, «Helikon-opera» Musiqili Teatrının Dmitri Bertman 1990-cı ildə yaradıb. İlk truppası yeddi nəfərdən ibarət olan teatrdə hazırda 350-dən artıq artist çalışır. «Helikon-Opera»nın repertuarında 50-dən çox tamaşa var. Teatr opera əsərləri ilə yanaşı, mütəmadi olaraq folklor, operetta və kino musiqisinə müraciət edir.

Tarixdə ilk dəfə

texnologiya

17 oktyabr 2013-cü il tarixində Azərbaycanda eksklüziv olaraq Park Cinema şəbəkəsində Android filmi start götürür. Film dünyada ilk interaktiv treylerdir.

Layihənin unikalığı haqqında: Android eyni zamanda iki ekranda göstərilir - kinoteatrın böyük ekranında və tamaşaçının smartfonunda.

Smartfonda izlənilən hadisələr mobil əlavə sayəsində interaktiv realıqda baş verir.

Bu əlavə tamaşaçını cəryan edən hadisələrə daha da cəlb edir. Əlavə ilə tamaşaçı filmin qəhrəmanlarından daha çox bilir və görür. Böyük ekranda göstərilməyən epizodlar paralel olaraq mo-

bil telefonda əks olunur. Bu isə tamaşaçının filmə olan marağını dəfələrlə artırır.

İnteraktiv baxış üçün xüsusi yaradılmış «APP» - film əlavəsi adlı pulsuz əlavəni App Store, yaxud Google play-dən smartfona yükləyib kinoseans zamanı sadəcə işə salmaq lazımdır.

Müdrilər deyib ki...

«Ömür-gün gedir: kim onun arxasından çata bilmirsə, yalnız qalır».

Maksim Qorki (1868-1936)

